

SOCIALISTIČNA FEDERATIVNA REPUBLIKA JUGOSLAVIJA

ZVEZNA SKUPŠČINA

STENOGRAFSKI ZAPISKI

LETO 1969

BEOGRAD

1. SKUPNA SEJA

VSEH ZBOROV ZVEZNE SKUPŠČINE

16. IN 17. MAJA 1969

VSEBINA

Pred dnevnim redom:

1. Določitev dnevnega reda — — — 3

Dnevni red:

✓ 1. Odlok o sestavi komisije za volitve in imenovanja — — — — — 3

✓ 2. Izvolitev predsednika in članov komisije za volitve in imenovanja — — — — 3

✓ 3. Določitev števila podpredsednikov zvezne skupščine, ki se bodo volili — — — 4

✓ 4. Izvolitev predsednika zvezne skupščine — — — — — 5

✓ 5. Izvolitev podpredsednikov zvezne skupščine — — — — — 7

6. Odlok o sestavi komisij zvezne skupščine — — — — — 7

✓ 7. Izvolitev predsednikov in članov komisij zvezne skupščine — — — — — 8

✓ 8. Odlok o postopku za volitve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov kolegialnih organov in zveznih funkcionarjev iz pristojnosti zvezne skupščine — — — 9

9. Ustanovitev komisije za pripravo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine ter izvolitev predsednika in članov te komisije s poročilom o delu skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika zvezne skupščine — — — — — 9

Govorniki: Esad Cerić, Vidoe Smilevski, Milentije Popović, Rista Antunović

Odgovorni urednik
BORISLAV STANČIĆ

Urednica
LJUBICA JOKIĆ

PRESEDOVALA STA

MILENTIJE POPOVIĆ IN MARIJAN BRECELJ

Začetek ob 14.05

PRESEDOJUČI MILENTIJE POPOVIĆ:

Tovarišice in tovariši zvezni poslanci, na podlagi 106. člena poslovnika zvezne skupščine, da predsednik zvezne skupščine, ki se mu izteče mandat, opravlja to funkcijo do izvolitve novega predsednika, sem sklical prvo skupno sejo vseh zborov zvezne skupščine za mandatno obdobje 1969 do 1973. Dovolite, da jo začnem in vodim do izvolitve novega predsednika.

V zadovoljstvo mi je, da vas lahko na prvi skupni seji vseh zborov zvezne skupščine pozdravim in vam zaželim, da bi uspešno izpolnjevali poslanske funkcije. (Ploskanje.)

Ugotavljam, da se udeležuje seje večina članov vsakega zbora in da imamo torej sklepčni.

V aktu o sklicu te seje je bil predložen naslednji dnevni red:

1. Odlok o sestavi komisije za volitve in imenovanja;
2. Izvolitev predsednika in članov komisije za volitve in imenovanja;
3. Določitev števila podpredsednikov zvezne skupščine;
4. Izvolitev predsednika zvezne skupščine;
5. Izvolitev podpredsednikov zvezne skupščine;
6. Odlok o sestavi komisij zvezne skupščine;
7. Izvolitev predsednikov in članov komisij zvezne skupščine;
8. Odlok o postopku za volitve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov kolegialnih organov in zveznih funkcionarjev iz pristojnosti zvezne skupščine;
9. Ustanovitev komisije za pripravo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine ter izvolitev predsednika in članov te komisije.

So morda kakšni predlogi za spremembe in dopolnitve predlaganega dnevnega reda? (Ni jih).

Ali sprejmete predlagani dnevni red? (Sprejememo.)

Ugotavljam, da je predlagani dnevni red sprejet.

Preidimo k prvi točki dnevnega reda:

Odlok o sestavi komisije za volitve in imenovanja

Predlog zanj ste prejeli skupaj z aktom o sklicu te seje, pripravila pa ga je skupna komisija vseh zborov zvezne skupščine.

Predstavnik predlagatelj je predsednik komisije Marijan Breclj.

Začenjam razpravo.

Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, dajem predlog odloka v glasovanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok o sestavi komisije za volitve in imenovanja sprejet.

Preidimo k drugi točki dnevnega reda:

Izvolitev predsednika in članov komisije za volitve in imenovanja

Po prvem odstavku 384. člena poslovnika zvezne skupščine poda predlog kandidature za izvolitev komisij komisija zvezne skupščine za volitve in imenovanja, lahko pa ga da tudi skupina najmanj dvajstih poslancev.

Skupina 22 poslancev je dala predlog, ki ste ga že prejeli. Predstavnik predlagatelj je poslanec Esad Cerić.

Želi poslanec Cerić besedo?

Besedo ima poslanec Esad Cerić.

ESAD CERIĆ (SR Bosna in Hercegovina):

Tovarišice in tovariši poslanci, na podlagi 384. člena poslovnika zvezne skupščine in v zvezi s prvo točko odloka o sestavi komisije zvezne skupščine za volitve in imenovanja dajem skupni seji vseh zborov zvezne skupščine v imenu skupine 22 zveznih poslancev, ki jo sestavljajo Štefan Cigoj, Mladen Čović, Jovan Dačić, Stevo Djordjević, Nebi Gaši, Tomislav Hrbač, Vera Kolarić, Milija Kovačević, Milka Kufrin, Jovica Lazarević, Jurij Levičnik, Čedomir Milošević, Vukalica Milutinović, Kemal Musil, Goga Nikolovski, Aleksandar Orlandić, Paško Pačić, Mileva Planojević, Ratko Svilar, Petar Zečević, Živko Žižić in Esad Cerić, naslednji predlog za izvolitev pred-

sednika in članov komisije zvezne skupščine za volitve in imenovanja:

Prvič, za predsednika komisije zvezne skupščine za volitve in imenovanja predlagam člana zbora narodov Rista Antunovića.

Drugič, za člane te komisije predlagam člane zbora narodov Vuka Dragaševića, Milana Miškovića, Ašima Mustafa in Vidoja Smilevskega, člane gospodarskega zbora Miloša Milakovića, Branka Runja in Dušana Šijana, člane prosvetno-kulturnega zbora Vero Bjelico, Joco Kovačkoga in Kemala Muslija, člane socialno-zdravstvenega zbora Duška Georgieva, Milana Loštrka in Slobodana Marina ter člane družbeno-političnega zbora Tahira Hadžića, Franca Šetince in Mijuška Šibalića.

Upoštevaajoč zahtevne in odgovorne naloge komisije za volitve in imenovanja pri obravnavanju in pripravljanju predlogov za kadrovske odločitve, ki so v pristojnosti zvezne skupščine, predlog še posebej upošteva, da je komisija sestavljena tako, da so v njej ustrezno zastopani poslanci iz vseh zborov in vseh republik oziroma pokrajin.

Glede na to, da so z ustavnimi amandmaji nastale možnosti za aktivnejšo vključitev zborov delovnih skupnosti v vodenje kadrovske politike, ki je v pristojnosti zvezne skupščine, predvideva ta predlog povečanje števila članov te komisije iz vrst članov zborov delovnih skupnosti na tri člane iz vsakega izmed zborov.

Obenem pripominjam, da je bil ta predlog pripravljen v najtesnejšem sodelovanju s komisijami republiških skupščin za volitve in imenovanja. Le-te so tudi ob tej priložnosti pokazale zanimanje in odgovornost pri predlaganju kandidatov za sestavo komisije. Zato v imenu skupine podpisnikov tega predloga prosim, da ga sprejmete.

PREDSEDUJOČI MILENTIJE POPOVIĆ:

Slišali ste predlog in obrazložitev predstavnika predlagateljev.

So morda še kakšni drugi predlogi? (Ni jih.)

Dajem predlog, ki ga je v imenu skupine 22 poslancev podal poslanec Esad Cerić, v glasovanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Ugotavljam, da je za predsednika komisije za volitve in imenovanja izvoljen poslanec Rista Antunović, za člane te komisije pa člani zbora narodov Vuko Dragašević, Milan Mišković, Ašim Mustafa in Vidoje Smilevski, člani gospodarskega zbora Miloš Milaković, Branko Runje in Dušan Šijan, člani prosvetno-kulturnega zbora Vera Bjelica, Joca Kovački in Kemal Musil, člani socialno-zdravstvenega zbora Duško Georgiev, Milan Loštrk in Slobodan Marin ter člani družbeno-političnega zbora Tahir Hadžić, Franc Šetinc in Mijuško Šibalić.

Obveščam skupščino, da je zvezna konferenca SZDLJ sporočila, da je delegirala v komisijo naslednje člane: člana predsedstva zvezne konference SZDLJ Milutina Morača, člana izvršnega odbora zvezne konference SZDLJ Mirka Boškovića, generalnega sekretarja zveznega odbora Zveze združenj borcev NOV Dragija Milenkovića, članico predsedstva Konferenca žensk Jugoslavije Darinko Djordjević, predsednika centralnega odbora sindikata družbenih dejavnosti Jugoslavije Ljubisava Dukića in sekretarja konference Zveze mladine Jugoslavije Milutina Vukašinovića.

Preidimo k tretji točki dnevnega reda:

Določitev števila podpredsednikov zvezne skupščine

Po drugem odstavku 381. člena poslovnika zvezne skupščine se pred začetkom volitev podpredsednikov na predlog predsednika skupščine določi, koliko podpredsednikov bo izvoljenih.

Glede na dosedanje prakso v sestavi predsedstva zvezne skupščine in zaradi enakomernega predstavnštva narodov in narodnosti tudi v predsedstvu zvezne skupščine predlagam, da izvoli skupščina sedem podpredsednikov.

So še kakšni drugi predlogi? (Ni jih.)

Ali se strinjate s tem predlogom? (Srinjamo se.)

Ugotavljam, da je sprejet predlog, po katerem voli skupščina sedem podpredsednikov.

Tovarašice in tovariši, v nadaljevanju dela moramo izvoliti predsednika zvezne skupščine kakor tudi predsednike in člane komisij zvezne skupščine.

Da bi komisija za volitve in imenovanja, ki smo jo danes izvolili, lahko pripravila ustrezne predloge kandidatur, prekinjam današnjo sejo.. Delo bomo nadaljevali jutri ob 8.30 v tej dvorani.

V nadaljevanju seje bo do izvolitve predstavnika skupščine vodil sejo podpredsednik zvezne skupščine Marijan Breclj.

Prekinjam sejo.

(Seja je bila prekinjena ob 14.30.)

Nadaljevanje skupne seje vseh zborov zvezne skupščine 17. maja 1969

**PREDSEDOVAL JE
MARIJAN BRECELJ**

Začetek ob 8.30

PREDSEDUJOČI MARIJAN BRECELJ (volilna enota Kranj):

Tovarišice in tovariši poslanci, nadaljujemo delo.

Preidemo k četrti točki dnevnega reda:

Izvolitev predsednika zvezne skupščine

Po prvem odstavku 380. člena poslovnika zvezne skupščine da predlog kandidature za izvolitev predsednika skupščine komisija zvezne skupščine za volitve in imenovanja. Predlog lahko poda tudi skupina najmanj tridesetih poslancev na lastno pobudo ali na predlog zvezne konference SZDLJ. Predlog mora biti podan pismeno predsedniku skupščine 24 ur pred začetkom seje, na kateri bodo te volitve.

Po določbi tretjega odstavka omenjenega člena poslovnika ste pred začetkom te seje dobili predlog, ki ga je na podlagi predloga zvezne konference SZDLJ podala skupina 36 poslancev. Po tem predlogu naj bi za predsednika zvezne skupščine volili zveznega poslanca Milentija Popovića.

Drugih predlogov ni.

Ali želi predstavnik predlagatelj razložiti predlog?

Besedo ima poslanec Vidoe Smilevski.

VIDOE SMILEVSKI (SR Makedonija):

Tovarišice in tovariši zvezni poslanci, tovariš predsednik, v čast mi je, da lahko v imenu 36 nanovo izvoljenih zveznih poslancev vseh zborov zvezne skupščine podam in razložim predlog za predsednika zvezne skupščine v mandatnem obdobju 1969—1973.

Predlog se glasi:

V duhu 380. člena poslovnika zvezne skupščine predlaga skupina poslancev na podlagi predloga zvezne konference SZDLJ zvezni skupščini, naj za svojega predsednika izvoli dosedanjega predsednika zvezne skupščine Milentija Popovića. (Ploskanje.)

Predlagatelji so: Nisim Albahari, Roman Albreht, Rista Antunović, Ferdo Bem, Franc Braniselj, Marijan Cvetković, Peko Dapčević, Blagoj Popov, Demuš Djoković, Duško Djurić, Anton Fazarinc, Duško Georgiev, Djurica Jojkić, Drago Jovović, Kemal Kapetanović, Nikola Kmezić, Ljiljana Maneva, Čedomir Milošević, Franc Mirtič, Jožef Nadj, Džavid Nimani, Bogdan Oreščanin, Milan Pantić, Mišo Pavićević, Mile Perković, Aleksandar Perić, Mileva Planojević, Darinka Puškarić, Jure Razmilić, Josip Špiranec, Ali Šukrija, Bagoja Taleski, Živan Vasiljević, Jovan Vujađinović, Petar Zečević in jaz.

Tovarišice in tovariši poslanci, v tej skupščini se je že izoblikovala praksa, da ob volitvah njenih predsednikov povemo motive za predlog, kakor tudi kratke podatke o družbeno-politični dejavnosti in delavnosti predlaganega kandidata.

Kot predlagatelju mi je to delo danes olajšano.

Prvič zato, ker je zvezna konferenca SZDLJ svoji kandidaturi za tovariša Milentija Popovića

dodala motive, dejstva in ocene o njegovi osebnosti. Z njimi se je skupina predlagateljev popolnoma strinjala.

Pismo vam je Socialistična zveza poslala 14. t.m., vendar mi vseeno dovolite, da vas pomnim na njegovo vsebino:

„Zvezni skupščini — komisiji za volitve in imenovanja

Predsestvo in izvršni odbor zvezne konference SZDLJ sta na seji 14. marca 1969 soglasno podprla predlog koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja, naj bi zvezni skupščini predlagali, da za svojega predsednika v novem mandatnem obdobju ponovič izvoli tovariša Milentija Popovića.

Izhodišče pri opredeljevanju predsedstva in izvršnega odbora za ta predlog je bilo soglasje, doseženo v poprejšnjih širokih posvetovanjih v okviru koordinacijskega odbora, v katerem so zastopane vse republike, pokrajini in vodstva družbeno-političnih organizacij v federaciji. Uspešno dveletno delo zvezne skupščine, in še posebej njenega predsednika, je jamstvo, da bo tovariš Milentije Popović tudi v prihodnjem štiriletnem obdobju odgovorno izpolnjeval funkcijo predsednika zvezne skupščine.

Njegove bogate revolucionarne in državniške izkušnje, vztrajnost in načelnost v uresničevanju stališč, dogovorjenih na samoupravnih temeljih, jasen in nedvoumen pogled na perspektive razvoja naše socialistične samoupravljalvske skupnosti in dosledno uresničevanje načel o enakopravnosti narodov in narodnosti prepričljivo govore o tem, da je potrebno dati vso podporo njegovi izvolitvi za predsednika zvezne skupščine.

Generalni sekretar zvezne konference SZDLJ Beno Zupančič”

Drugi razlog, zaradi katerega je moj položaj pri predlaganju tovariša Popovića lažji, je tudi v tem, ker je poslanec SR Slovenije dr. Joža Vilfan pred dvema letoma prav na tem mestu, ko je predlagal tovariša Milentija Popovića za predsednika zvezne skupščine, povedal kratke, vendar vsebinsko zelo bogate podatke o osebnosti tovariša Popovića. Vsemu temu lahko z veliko utemeljenostjo dodam, da so se pričakovanja, izražena v obrazložitvi takratnega predloga, v celoti izpolnila v minulem dveletnem obdobju. Delo zvezne skupščine je bilo bogato in vsebinsko polno, zlasti velik pa je bil njen prispevek k nadaljnjemu razvijanju materialnih samoupravnih temeljev naše socialistične skupnosti in pri uresničevanju ciljev in nalog družbene in gospodarske reforme. V vsem tem delu je bil še posebno velik prispevek tovariša Milentija Popovića kot predsednika skupščine.

Naj vas spomnim samo na nekatere najvažnejše stvari, ki jih je zvezna skupščina v minulih dveh letih opravila. Tu je njen veliki prispevek k nadaljnjemu razvoju družbeno-ekonomskega sistema, in sicer z nadaljnjo dodelavo dohodkovnega načela. Sprejela je ustrezne zakone in tako ustvarila podlago za nadaljnji, še učinkovi-

tejši razvoj samoupravnih odnosov ne le v gospodarstvu, ampak tudi na drugih področjih družbenega življenja: v izobraževanju, zdravstvu, socialnem zavarovanju itd. V letih 1967 in 1968 je zvezna skupščina sprejela ustavne amandmaje, ki omogočajo nadaljnje uresničevanje ustavnih načel in dajejo še širše temelje za uspešnejšo samoupravno in demokratično preobrazbo naše družbe. S tem smo še bolj napredovali v razvijanju in krepitvi socialistične skupnosti narodov in narodnosti v naši državi na načelih njihove enakopravnosti in solidarnosti. Skupna komisija vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja — vodil jo je tovariš Milentije Popović — je opravila obsežno, pomembno in zahtevno delo, ko je pripravljala in dajala predloge za ustavne amandmaje.

Zvezna skupščina se je lotila tudi izredno važnega dela za revizijo in kodifikacijo zvezne zakonodaje v skladu z mestom in vlogo federacije in socialističnih republik v našem družbeno-političnem sistemu.

V tem obdobju so se razvijale in bogatile oblike sodelovanja zvezne skupščine z republičkimi skupščinami in družbeno-političnimi organizacijami v federaciji pa tudi njeno že doslej zelo bogato in razvejano mednarodno sodelovanje s parlamenti mnogih držav v svetu.

Tovarišice in tovariši, prepričan sem, da je tudi naše mnenje, da bomo z izvolitvijo tovariša Milentija Popovića za predsednika zvezne skupščine v prihodnjem mandatnem obdobju in z našimi naporii zagotovili kontinuiteto v njenem delu, uveljavili njeno novo strukturo in uspešno reševali zelo važna vprašanja nadaljnjega razvoja naše socialistične skupnosti. Zato vas prosim, da naš predlog sprejmete. (Ploskanje.)

PREDSEDUJOČI MARIJAN BRECELJ:

Slišali smo predlog in obrazložitev zveznega poslanca Vidoja Smilevskega v imenu predlagateljev.

Po 367. členu poslovnika zvezne skupščine so volitve predsednika skupščine javne. Glasovanje pa je lahko tudi tajno, če zahteva to vsaj en poslanec in dobi za to svojo zahtevo podporo najmanj 20 poslancev.

Ali kdo zahteva, da so volitve tajne? (Ne.)

Ker nihče ne zahteva tajnih volitev, bodo volitve javne, z dvigom rok.

Dajem v glasovanje predlog, da za predsednika zvezne skupščine izvolimo Milentija Popovića.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo proti? (Nihče.)

Se je kdo vzdržal? (Nihče.)

Razglašam, da je bil za predsednika skupščine izvoljen tovariš Milentije Popović, in prosim, da zasede predsedniško mesto. (Dolgotrajno ploskanje.)

PREDSEDUJOČI MILENTIJE POPOVIĆ (predsednik zvezne skupščine):

Tovarišice in tovariši poslanci, zaupanje, ki ste mi ga izkazali, s tem da ste me izvolili za predsednika zvezne skupščine, je zame veliko priznanje, toda hkrati tudi velika obveznost. Najlepša hvala za izvolitev. Menim, da se strinjate z menoj, da se zahvalim vsem poslanca zvezne skupščine, ki so v minulih dveh letih sodelovali v njenem delu. S svojim delom in zavzemanjem so pripomogli, da so bile uresničene številne zelo velike naloge, ki so bile v minulem obdobju pred zvezno skupščino.

Novo skupščino čakajo obsežne in pomembne naloge. Naš ekonomski, politični in kulturni razvoj je dosegel stopnjo, ki zahteva, da v novih okoliščinah določamo glavne cilje in smeri dolgoročne ekonomske politike. V okviru take politike bo skupščina sprejela tudi nov srednjeročni plan. Le-ta naj izrazi tisto smer v razvoju ekonomskih in družbenih odnosov ter v gibanju gospodarstva, za katero smo se kot družba in kot Zveza komunistov odločili v reformi in na devetem kongresu ZKJ. Zvezna skupščina bo tudi v prihodnjem obdobju posvečala stalno skrb uresničevanju tekočih nalog, ki izvirajo iz gospodarske reforme, zlasti, kar zadeva stabilnost gospodarskih gibanj.

Pred zvezno skupščino bo tudi zelo obsežno in pomembno delo v zvezi z revizijo zvezne zakonodaje. Kakor veste, ne gre zgolj za nekakšno formalno-pravno urejanje zakonodaje, marveč za bistvene spremembe celotne zakonodaje, ki naj v duhu temeljnih ustavnih načel omogoči vsem samoupravnim subjektom naše družbe samostojnejše delovanje. Tako bodo nastale široke možnosti za nadaljnji razvoj samoupravljanja, za to, da bodo delovne organizacije in njihove asociacije, komune, pokrajini in republike samostojneje urejale družbene odnose in vodile družbene zadeve.

Tovarišice in tovariši poslanci, naša naloga je, da v prihodnjih štirih letih naredimo vse za razvoj socialističnih, samoupravnih in neposredno demokratičnih družbenih odnosov. To bomo dosegli samo tako, če bo zvezna skupščina še bolj postala odprt samoupravni in neposredno demokratični politični organizem.

Nova struktura zvezne skupščine kakor tudi spremembe v zakonodaji dajejo široke možnosti, da se v najvišjem predstaviškem telesu izrazijo interesi in težnje delovnih ljudi in občanov, njihovih delovnih organizacij in asociacij, družbeno-političnih skupnosti in organizacij. Njene odločitve bodo tako zasnovane na še širšem sodelovanju vseh zainteresiranih gospodarskih, političnih, kulturnih in drugih družbenih dejavnikov.

Prepričan sem, tovarišice in tovariši poslanci, da bo skupščina izpolnila naloge, pa vas v tem smislu, kot na novo izvoljene poslance, po-

zdravljam in vam želim veliko uspeha. (Ploskanje.)

Pridimo k peti točki dnevnega reda:

Izvolitev podpredsednikov zvezne skupščine

Po določbah tretjega odstavka 381. člena in v zvezi s 380. členom poslovnika zvezne skupščine daje predlog kandidature za volitve podpredsednikov skupščine komisija za volitve in imenovanja, lahko pa ga poda tudi skupina najmanj tridesetih poslancev na lastno pobudo ali na predlog zvezne konference SZDLJ. Dobili ste predlog komisije za volitve in imenovanja. Drugih predlogov ni.

Ali želi poročevalec komisije za volitve in imenovanja predlog obrazložiti?

Besedo ima zvezni poslanec Rista Antunović.

RISTA ANTUNOVIĆ (SR Srbija):

Tovarišice in tovariši poslanci, dovolite mi, da pred predložitvijo predloga o volitvah podpredsednikov zvezne skupščine povem v imenu komisije za volitve in imenovanja nekaj besed o tem, kako je bil predlog pripravljen. Predlogi za volitve podpredsednikov zvezne skupščine so rezultat poprejšnjih posvetovanj koordinacijskega odbora zvezne konference Socialistične zveze za kadrovska vprašanja ter koordinacijskih teles socialističnih republik in socialističnih pokrajin. Pri pripravljanju predloga smo zlasti pazili na enakomerno zastopanost kadrov iz vseh republik in pokrajin pri javnih funkcijah v federaciji. Komisija za volitve in imenovanja je soglasno sklenila podati na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine predlog, naj bi za podpredsednike zvezne skupščine na podlagi teh dogovorov in tudi včerajšnjega odloka o številu podpredsednikov v zvezni skupščini izvolili naslednje tovariše: Marijana Breclja, Peka Dapčevića, Blaža Djuričiča, Miloša Minića, Džavida Nimanija, Gustava Vlahova, in Miloša Žanka.

PRESEDUJOČI MILENTIJE POPOVIĆ:

Slišali ste obrazložitev poročevalca komisije za volitve in imenovanja zveznega poslanca Rista Antunovića.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Po 382. členu poslovnika zvezne skupščine potekajo volitve podpredsednikov enako kakor volitve predsednika skupščine, s tem da glasujemo za vsakega predlaganega kandidata posebej.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika zvezne skupščine izvolimo Marijana Breclja.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Marijan Breclj izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Peka Dapčevića.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Peko Dapčević izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Blaža Djuričiča.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Blažo Djuričič izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Miloša Minića.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Miloš Minić izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Džavida Nimanija.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Džavid Nimanij izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Gustava Vlahova.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Gustav Vlahov izvoljen za podpredsednika skupščine.

Dajem v glasovanje predlog, da za podpredsednika skupščine izvolimo Miloša Žanka.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je bil Miloš Žanko izvoljen za podpredsednika skupščine.

Preidemo k šesti točki dnevnega reda:

Odlok o sestavi komisij zvezne skupščine

Predlog tega odloka smo dobili hkrati z aktom o sklicu seje. V njem je napačno navedeno, da ga je podala komisija za volitve in imenovanja. V resnici je to predlog skupne komisije vseh zborov za spremembe in dopolnitve poslovnika zvezne skupščine.

Začenjam obravnavo o tej točki.

Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, dajem predlog odloka v glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok o sestavi komisij sprejet.

Preidimo k sedmi točki dnevnega reda:

Izvolitev predsednikov in članov komisij zvezne skupščine

Dobili ste predlog kandidatur, ki ga je pripravila komisija za volitve in imenovanja.

Drugih predlogov ni.

Ali želi poročevalec komisije za volitve in imenovanja obrazložiti podane predloge?

Besedo ima tovariš Rista Antunović.

RISTA ANTUNOVIĆ (SR Srbija):

Tovarišice in tovariši poslanci, preden bo predlog za izvolitev predsednikov in članov komisij zvezne skupščine podan, menim, da je potrebno, da vas kot poročevalec komisije seznanim, kako so bili pripravljeni predlogi.

Ker je z odlokom o sestavi komisij zvezne skupščine določeno število članov posameznih komisij iz vrst zveznih poslancev, za zakonodajno-pravno komisijo in komisijo za istovetnost besedil v jezikih jugoslovanskih narodov tudi iz vrst strokovnjakov z ustreznih področij, si je komisija prizadevala, da v okviru tega števila zagotovi ustrezno zastopanost članov vseh zborov v posameznih komisijah, upoštevala pa je tudi ustrezno republiško zastopanost.

Kolikor je bilo največ mogoče, so se upoštevale želje poslancev, izražene v anketi, ki jo je bila izvedla komisija za volitve in imenovanja v prejšnji sestav. Ker pa zahteve poslancev ob izvolitvi članov skupščinskih komisij niso zagotavljale ustrezne zastopanosti poslancev iz posameznih zborov oziroma posameznih republik, je bilo nujno izdelati predlog za izvolitev članov posameznih komisij v najtesnejšem sodelovanju z republiški komisijami za volitve in imenovanja.

Glede na to, da so bila izražena v zvezi s komisijo za družbeni nadzor različna gledišča, je obveljalo stališče, da pri konstituiranju skupščine ne bi izvolili članov te komisije, marveč naj bi o tem odločila skupščina v prihodnjem obdobju svojega dela. Zato komisija za volitve in imenovanja ne daje predloga za izvolitev predsednika in članov komisije za družbeni nadzor.

V zvezi s to točko dnevnega reda dajem kot poročevalec komisije za volitve in imenovanja naslednji predlog za izvolitev predsednikov in članov komisij zvezne skupščine:

Prvič, za predsednika zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine naj bi izvolili člana zbora narodov Leona Gerškovića.

Za člane zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine iz vrst zveznih poslancev naj bi izvolili: člane zbora narodov Goga Nikolovskega, Zorana Polića, Miodraga Trajkovića in Živka Žižića, člane družbeno-političnega zbora Vladana Bojanića, Srpka Bulića, Nebija Gašija, Zdenka Hasa in Petra Oreča, člana gospodarskega zbora

Živka Martinoskega in Imreja Tekeja, člana prosvetno-kulturnega zbora Ivana Gančevića, in Aleksandra Hristova ter člana socialno-zdravstvenega zbora Vinka Kastelica in Mihaila Stuparja.

Za člane zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev s področja prava naj bi imenovali: sodnika vrhovnega sodišča Jugoslavije Milana Brkića, pravnega svetnika Elektro-gospodarske skupnosti SR Hrvatske Franeta Čučukovića, profesorja pravne fakultete v Novem Sadu Karolja Djetvaija, generalnega sekretarja Stalne konference mest Jugoslavije Žika Kovačevića, profesorja pravne fakultete v Zagrebu Veljka Mratovića, svetnika zvezne skupščine Vlada Nikolića, in svetnika zvezne skupščine Jovana Popovića.

Drugič, za predsednika komisije zvezne skupščine za prošnje in pritožbe naj bi izvolili člana zbora narodov Branislava Škembarevića.

Za člane komisije zvezne skupščine za prošnje in pritožbe naj bi izvolili: člana zbora narodov Avdula Kurpejovića in Franja Šantića, člana družbeno-političnega zbora Rafaela Bukarica in Arandjela Mladenovića, člana gospodarskega zbora Franca Branislja in Andjelka Nikolovskega, člana prosvetno-kulturnega zbora Huseina Hodžića in Steva Popovića ter člana socialno-zdravstvenega zbora Iva Brodarca in Lojzeta Valenčiča.

Tretjič, za predsednika administrativne komisije zvezne skupščine naj bi izvolili člana zbora narodov Dragiša Maksimovića.

Za člane administrativne komisije zvezne skupščine naj bi izvolili: člana zbora narodov Demuša Djokovića in Džemala Vejselija, člana družbeno-političnega zbora Didaro Dukadjini — Djordjević in Josipa Špiranca, člana gospodarskega zbora Kosta Markovića in Mileta Perkovića, člana prosvetno-kulturnega zbora Milico Metikoš in Ludvika Zajca ter člana socialno-zdravstvenega zbora Sima Drljača in Aleksandra Ivanovskega.

Četrtič, za predsednika komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov naj bi izvolili člana zbora narodov Koleta Čašula.

Za člane komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov naj bi izvolili iz vrst zveznih poslancev: člane prosvetno-kulturnega zbora Krsta Angelovskega, Mirka Braima, Vojislava Braunovića, Miloša Djurčinovskega, Mata Kopjara, Mušerefa Mustafa, Dobrivoja Nedeljkovića, Ilono Nikičić, Vlada Ožbolta in Bogdana Volavška.

Za člane komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov iz vrst strokovnjakov za vprašanja jezikov jugoslovanskih narodov naj bi imenovali: profesorja filozofske fakultete v Prištini Enverja Djerdjekuja, namestnika republiškega javnega pravobranilca SR Makedonije Jordana Leova, izrednega profesorja filozofske fakultete v Zagrebu Milana Moguša, izrednega profesorja

filozofske fakultete v Beogradu Asima Peca, profesorja filozofske fakultete v Novem Sadu Ištva-na Selija in svetovalca za slovenski jezik v republiškem zavodu za šolstvo SR Slovenije Jane-za Sivca.

Prosim, da predloge sprejmete.

PRESEDUJOČI MILENTIJE POPOVIČ:

Slišali ste predlog in obrazložitev poročeval-ca komisije.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, preidimo k glasova-nju. Glasovali bomo posebej za predsednike in člane vsake komisije.

Dajem v glasovanje predlog za izvolitev pred-sednika in članov zakonodajno-pravne komisije.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izvolitev pred-sednika in članov zakonodajno-pravne komisije sprejet.

Dajem v glasovanje predlog za izvolitev pred-sednika in članov komisije za prošnje in pritož-be.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izvolitev pred-sednika in članov komisije za prošnje in pritož-be sprejet.

Dajem v glasovanje predlog za izvolitev pred-sednika in članov administrativne komisije.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izvolitev pred-sednika in članov administrativne komisije sprejet.

Dajem v glasovanje predlog za izvolitev pred-sednika in članov komisije za ugotavljanje isto-vetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izvolitev pred-sednika in članov komisije za ugotavljanje isto-vetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov sprejet.

Preidemo k osmi točki dnevnega reda:

Odlok o postopku za volitve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov kolegialnih or-ganov in zveznih funkcionarjev iz pristojnosti zvezne skupščine

Predlog odloka, ki ga je podala skupna ko-misija vseh zborov zvezne skupščine za spremem-be in dopolnitve poslovnika zvezne skupščine, ste prejeli obenem z aktom o sklicu te seje.

Predstavnik predlagatelj je predsednik ko-misije Marijan Breclj.

Začenjam razpravo.

Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, dajem predlog odlo-ka v glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok o postopku za vo-litve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov kolegialnih organov in zveznih funkcionar-jev iz pristojnosti zvezne skupščine sprejet.

Preidimo k deveti točki dnevnega reda:

Ustanovitev komisije za izdelavo predloga za spremembe in dopolnitve poslovnika zvezne skup-ščine ter izvolitev predsednika in članov te ko-misije s poročilom o delu skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za spremembe in do-polnitve poslovnika zvezne skupščine

Najprej bomo sklepali o ustanovitvi te ko-misije.

Predlog odloka, ki ga je podala skupna ko-misija vseh zborov zvezne skupščine za spremem-be in dopolnitve poslovnika, ste prejeli hkrati z aktom o sklicu seje.

Predstavnik predlagatelj je Marijan Bre-clj.

Začenjam obravnavo.

Kdo želi besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, dajem predlog odloka v glasovanje.

Kdor je *za*, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je odlok o ustanovitvi komi-sije za izdelavo predloga za spremembe in dopol-nitve poslovnika zvezne skupščine sprejet.

Preidimo k izvolitvi predsednika in članov te komisije.

Predlog kandidature, ki ga je dala komisija za volitve in imenovanja, ste prejeli. Drugih pred-logov ni.

Ali želi poročevalec komisije za volitve in imenovanja obrazložiti ta predlog?

Besedo ima poslanec Rista Antunović.

RISTA ANTUNOVIĆ (SR Srbija):

Na podlagi 139. člena poslovnika zvezne sku-pščine in v zvezi s tretjo točko odloka o usta-novitvi komisije predlaga komisija za volitve in imenovanja, naj bi za člane komisije zvezne skup-ščine za izdelavo predloga za spremembe in do-polnitve poslovnika zvezne skupščine izvolili iz vrst zveznih poslancev:

člana zbora narodov Živka Žižića, člana dru-žbeno-političnega zbora Esada Čengića, člana gospodarskega zbora Milana Kožuha, člana pro-svetno-kulturnega zbora Dragoljuba Simonovića, člana socialno-zdravstvenega zbora Nikola Šu-menkovića, predsednika komisij za pripravo pre-

dloga poslovnika zbora narodov in družbenopolitičnega zbora in predsednike komisij za pripravo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika gospodarskega zbora, prosvetno-kulturnega zbora in socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine.

Za člane komisije zvezne skupščine za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine iz vrst strokovnih delavcev naj bi imenovali:

svetnika zvezne skupščine Fedorja Bazala, svetnika zvezne skupščine Milana Čukovića, sekretarja sekretariata za zakonodajo in organizacijo v zveznem izvršnem svetu Milenka Kangrga in sekretarja zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine Angela Klisinskega.

Predsednik zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine, predsednik kluba poslancev v zvezni skupščini in generalni tajnik zvezne skupščine so člani komisije po položaju oziroma funkciji.

Prosim, da predlog sprejmete.

PREDSEDUJOČI MILENTIJE POPOVIĆ:

Slišali ste predlog in obrazložitev poročevalca komisije.

Želi kdo besedo? (Nihče.)

Ker se nihče ne oglasi, dajem predlog v glasanje.

Kdor je za, naj, prosim, dvigne roko. (Vsi.)

Je kdo *proti*? (Nihče.)

Se je kdo *vzdržal*? (Nihče.)

Ugotavljam, da je predlog za izvolitev predsednika in članov komisije za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine sprejet.

Ker je dnevni red izčrpan, končujem sejo

Seja komisije za volitve in imenovanja bo takoj zdajle v dvorani II, zato prosimo člane komisije, da pridejo na sejo.

(Seja je bila končana ob 9.10.)

PRILOGE

PREDLOG

SKUPINE 22 POSLANCEV ZA IZVOLITEV PREDSEDNIKA IN ČLANOV KOMISIJE ZVEZNE SKUPŠČINE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

PREDSEDNIKU ZVEZNE SKUPŠČINE

Beograd

Na podlagi 384. člena poslovnika zvezne skupščine je skupina 22 poslancev sklenila predložiti skupni seji vseh zborov naslednji

PREDLOG

ZA IZVOLITEV PREDSEDNIKA IN ČLANOV KOMISIJE ZVEZNE SKUPŠČINE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA

I. Za predsednika komisije zvezne skupščine za volitve in imenovanja naj bi izvolili člana zbora narodov RISTA ANTUNOVIĆA.

II. Za člane te komisije naj bi izvolili:

— VUKA DRAGAŠEVIĆA, MILANA MIŠKOVIĆA, AŠIMA MUSTAFA in VIDOJA SMILEVSKEGA, člane zbora narodov;

— MILOŠA MILAKOVIĆA, BRANKA RUNJA in DUSANA SIJANA, člane gospodarskega zbora;

— VERO BJELICO, JOCA KOVAČKEGA in KEMALA MUSLIJA, člane prosvetno-kulturnega zbora;

— DUŠKA GEORGIEVA, MILANA LOSTRKA in SLOBODANA MARINA, člane socialno-zdravstvenega zbora; in

— TAHIRA HADŽIĆA, FRANCA ŠETINCA in MIJUSKA ŠIBALIĆA, člane društveno-političnega zbora.

Predlog bo v imenu predlagateljev obrazložil na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine član zbora narodov ESAD CERIC.

Predlagatelji:

1. Esad Cerić l. r.
2. Štefan Cigoj l. r.
3. Mladen Čomić l. r.
4. Jovan Dačić l. r.
5. Stevo Djordjievski l. r.
6. Nebi Gaši l. r.
7. Dr. Tomislav Hrabač l. r.
8. Vera Kolarić l. r.
9. Milija Kovačević l. r.
10. Milka Kufrin l. r.
11. Jovica Lazarević l. r.
12. Jurij Levičnik l. r.
13. Čedomir Milošević l. r.
14. Vukalica Milutinović l. r.
15. Kemal Musli l. r.
16. Goga Nikolovski l. r.
17. Aleksandar Orlandić l. r.
18. Paško Paić l. r.
19. Mileva Planojević l. r.
20. Ratko Svilar l. r.

21. Petar Zečević l. r.

22. Živko Žižić l. r.

PREDLOG

SKUPINE POSLANCEV ZA IZVOLITEV PREDSEDNIKA ZVEZNE SKUPŠČINE

01/1 St. 1848/2

16. 5. 1969

PREDSEDNIKU ZVEZNE SKUPŠČINE

Beograd

Po 380. členu poslovnika zvezne skupščine predlaga skupina poslancev na podlagi predloga zvezne konference SZDLJ zvezni skupščini, naj za svojega predsednika izvoli dosedanjega predsednika zvezne skupščine MILENTIJA POPOVIĆA.

Ta predlog bo v imenu predlagateljev obrazložil na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine član zbora narodov VIDOJE SMILEVSKI.

Predlagatelji:

1. Nisim Albahari l. r.
2. Roman Albreht l. r.
3. Rista Antunović l. r.
4. Ferdo Bem l. r.
5. Franc Braniselj l. r.
6. Marijan Cvetković l. r.
7. Peko Dapčević l. r.
8. Blagoj Popov l. r.
9. Demuš Djoković l. r.
10. Duško Djurić l. r.
11. dr. Anton Fazarinc l. r.
12. Duško Georgiev l. r.
13. Djurica Jojkić l. r.
14. Drago Jovović l. r.
15. dr. Kemal Kapetanović l. r.
16. Nikola Kmezić l. r.
17. Ljiljana Maneva l. r.
18. Čedomir Milošević l. r.
19. Franc Mirtiћ l. r.
20. Jožef Nadj l. r.
21. Džavid Nimani l. r.
22. Bogdan Oreščanin l. r.
23. Milan Pantić l. r.
24. Mišo Pavičević l. r.
25. Mile Perković l. r.
26. Aleksandar Perić l. r.
27. Mileva Planojević l. r.
28. Darinka Puškarić l. r.
29. Jure Razmilić l. r.
30. Vidoe Smilevski l. r.
31. Josip Špiranec l. r.
32. Ali Šukrija l. r.
33. Blagoja Taleski l. r.
34. Živan Vasiljević l. r.
35. Jovan Vujadinović l. r.
36. Petar Zečević l. r.

ZVEZNA KONFERENCA SZDLJ

Št. 01-847/1

14. 5. 1969

Beograd

ZVEZNI SKUPŠČINI

— Komisiji za volitve in imenovanja —

Beograd

Predsedstvo in izvršni odbor zvezne konference SZDLJ sta na seji 14. marca 1969 soglasno podprla predlog koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja, naj bi zvezni skupščini predlagali, da za svojega predsednika v novem mandatnem obdobju vno-
vič izvoli tovariša Milentija Popovića.

Izhodišče pri opredeljevanju predsedstva in izvršnega odbora za ta predlog je bilo soglasje, doseženo v poprejšnjih širokih posvetovanjih v okviru koordinacijskega odbora, v katerem so zastopane vse republike, pokrajini in vodstva družbeno-političnih organizacij v federaciji. Uspešno dveletno delo zvezne skupščine, in še posebej njenega predsednika, je jamstvo, da bo tovariš MILENTIJE POPOVIĆ tudi v prihodnjem štiriletnem obdobju odgovorno izpolnjeval funkcijo predsednika zvezne skupščine.

Njegove bogate revolucionarne in državniške izkušnje, vztrajnost in načelnost v uresničevanju stališč, dogovorjenih na samoupravnih temeljih, jasen in nedvoumen pogled na perspektive razvoja naše socialistične samoupravljalne skupnosti in dosledno uresničevanje načel o enakopravnosti narodov in narodnosti prepričljivo govore o tem, da je potrebno dati vso podporo njegovi izvolitvi za predsednika zvezne skupščine.

GENERALNI SEKRETAR
ZVEZNE KONFERENCE SZDLJ

Beno Zupančič l. r.

PREDLOG

KOMISIJE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA ZA
IZVOLITEV PODPREDSEDNIKOV ZVEZNE
SKUPŠČINE

ZVEZNA SKUPŠČINA

Komisija za volitve in
imenovanja

01/1 Št. 1821/1

16. maja 1969

Beograd

PREDSEDNIKU ZVEZNE SKUPŠČINE

Beograd

Na podlagi člena in tretjega odstavka 381. člena poslovnika zvezne skupščine je komisija zvezne skupščine za volitve in imenovanja na seji 16. maja 1969. sklenila predložiti skupni seji vseh zborov zvezne skupščine

PREDLOG

O IZVOLITVI PODPREDSEDNIKOV ZVEZNE
SKUPŠČINE

Za podpredsednike zvezne skupščine naj bi izvolili:

- dr. MARIJANA BRECLJA,
- PEKA DAPCEVIĆA,
- BLAŽA DJURIČIĆA,
- MILOŠA MINICA,
- DŽAVIDA NIMANIJA,
- inž. GUSTAVA VLAHOVA in
- dr. MILOŠA ŽANKA.

Za poročevalca komisije na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je določen član zbora narodov RISTA ANTUNOVIĆ.

PREDSEDNIK KOMISIJE:

Rista Antunović l. r.

PREDLOG

KOMISIJE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA ZA IZVOLITEV
PREDSEDNIKOV IN ČLANOV KOMISIJ
ZVEZNE SKUPŠČINE

ZVEZNA SKUPŠČINA

Komisija za volitve in
imenovanja

01/1 Št. 1822/1

16. maja 1969

Beograd

PREDSEDNIKU ZVEZNE SKUPŠČINE

Beograd

Na podlagi 139. in 384. člena poslovnika zvezne skupščine ter v zvezi s točkami 1, 2, 3 in 4 odloka o sestavi komisij zvezne skupščine je komisija zvezne skupščine za volitve in imenovanja na seji 16. maja 1969 sklenila predložiti skupni seji vseh zborov zvezne skupščine

PREDLOG

O IZVOLITVI PREDSEDNIKOV IN ČLANOV KOMISIJ
ZVEZNE SKUPŠČINE

I

Za predsednika zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine naj bi bil izvoljen član narodov dr. LEON GERŠKOVIĆ.

Za člane zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine iz vrst zveznih poslancev naj bi bili izvoljeni:

— člani zbora narodov GOGA NIKOLOVSKI, ZORAN POLIČ, dr. MIODRAG TRAJKOVIĆ in ŽIVKO ŽIŽIĆ;

— člani družbeno-političnega zbora VLADAN BOJANIĆ, SRPKO BULIĆ, NEBI GAŠI, ZDENKO HAS in PETAR OREČ;

— člana gospodarskega zbora ŽIVKO MARTINOSKI in IMRE TEKE;

— člana prosvetno-kulturnega zbora dr. IVAN GANČEVIĆ in dr. ALEKSANDAR HRISTOV;

— člana socialno-zdravstvenega zbora VINKO KASTELIC in dr. MIHAILO STUPAR.

Za člane zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine iz vrst znanstvenih in strokovnih delavcev na področju prava naj bi bili imenovani:

1. sodnik vrhovnega sodišča Jugoslavije dr. MILAN BRKIĆ;

2. pravni svetnik Elektrogospodarske skupnosti SR Hrvatske dr. FRANE ČUČUKOVIĆ;

3. profesor pravne fakultete v Novem Sadu dr. KAROLJ DJETVAI;

4. generalni sekretar stalne konferenc mest Jugoslavije ŽIKA KOVAČEVIĆ;

5. profesor pravne fakultete v Zagrebu VELJKO MRATOVIĆ;

6. svetnik zvezne skupščine VLADA NIKOLIĆ, in

7. svetnik zvezne skupščine JOVAN POPOVIĆ.

II

Za predsednika komisije zvezne skupščine za prošnje in pritožbe naj bi bil izvoljen član zbora narodov BRANISLAV ŠKEMBAREVIĆ.

Za člane komisije zvezne skupščine za prošnje in pritožbe naj bi bil izvoljeni:

— člana zbora narodov AVDUL KURPEJOVIĆ in FRANJO ŠANTIĆ;

— člana družbeno-političnega zbora RAFAEL BUKARICA in ARANDJEL MLADENOVIĆ;

— člana gospodarskega zbora FRANC BRANISELJ in inž. ANDJELKO NIKOLOVSKI;

— člana prosvetno-kulturnega zbora HUSEIN HODŽIĆ in STEVO POPOVIĆ;

— člana socialno-zdravstvenega zbora dr. IVO BRODAREC in LOJZE VALENCIĆ.

III

Za predsednika administrativne komisije zvezne skupščine naj bi izvolili člana zbora narodov DRAGISA MAKSIMOVIĆA.

Za člane administrativne komisije zvezne skupščine naj bi bili izvoljeni:

— člana zbora narodov DEMUŠ DJOKOVIĆ in DŽEMAIL VEJSELI;

— člana družbeno-političnega zbora DIDARA DUKADJINI — DJORDJEVIĆ in JOSIP ŠPIRANEC;

— člana gospodarskega zbora KOSTA MARKOVIĆ in MILE PERKOVIĆ;

— člana prosvetno-kulturnega zbora MILICA METIKOŠ in LUDVIK ZAJC; in

— člana socialno-zdravstvenega zbora SIMO DR-LJAČA in dr. ALEKSANDAR IVANOVSKI.

IV

Za predsednika komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov naj bi izvolili člana zbora narodov KOLETA ČASULA.

Za člane komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov naj bi bili iz vrst zveznih poslancev izvoljeni:

— člani prosvetno-kulturnega zbora KRSTE ANGELOSKI, MIRKO BRAIM, VOJISLAV BRAUNOVIĆ, MILOŠ DJURČINOVIŠKI, MATO KOPJAR, MUSEREF MUSTAFA, DOBRIVOJE NEDELJKOVIĆ, ILONA NIKIĆ, VLADO OŽBOLT in dr. BOGDAN VOLAVŠEK.

Za člane komisije zvezne skupščine za ugotavljanje istovetnosti besedil v jezikih jugoslovanskih narodov naj bi bili iz vrst strokovnjakov za vprašanja jezikov jugoslovanskih narodov imenovani:

1. profesor filozofske fakultete v Prištini ENVER DJERDJEKU;

2. namestnik republiškega javnega pravobranilca SR Makedonije JORDAN LEOV;

3. izredni profesor filozofske fakultete v Zagrebu dr. MILAN MOGUŠ;

4. izredni profesor filozofske fakultete v Beogradu dr. ASIM PECO;

5. profesor filozofske fakultete v Novem Sadu dr. ISTVAN SELI; in

6. svetovalec za slovenski jezik v republiškem zavodu za šolstvo SR Slovenije JANEZ SIVEC.

Za poročevalca komisije na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je določen član zbora narodov RISTA ANTUNOVIĆ.

PREDSEDNIK KOMISIJE:
Rista Antunović l. r.

PREDLOG

KOMISIJE ZA VOLITVE IN IMENOVANJA O IZVOLITVI PREDSEDNIKA IN ČLANOV KOMISIJE ZVEZNE SKUPŠČINE ZA IZDELAVO PREDLOGA O SPREMENBAH IN DOPOLNITVAH POSLOVNIKA ZVEZNE SKUPŠČINE

ZVEZNA SKUPŠČINA

Komisija za volitve in imenovanja
01/1 št. 1823/1
16. maja 1969
Beograd

PREDSEDNIKU ZVEZNE SKUPŠČINE

Beograd

Na podlagi 139. člena poslovnika zvezne skupščine in v zvezi s tretjo točko odloka o ustanovitvi komisije zvezne skupščine za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine je komisija za volitve in imenovanja sklenila na seji 16. maja 1969 predložiti skupni seji vseh zborov zvezne skupščine

PREDLOG

ZA IZVOLITEV PREDSEDNIKA IN ČLANOV KOMISIJE ZVEZNE SKUPŠČINE ZA IZDELAVO PREDLOGA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH POSLOVNIKA ZVEZNE SKUPŠČINE

1. Za predsednika komisije zvezne skupščine za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine naj bi izvolili člana družbeno-političnega zbora dr. MARIJANA BRECLJA.

2. Za člane komisije zvezne skupščine za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine naj bi bili iz vrst zveznih poslancev izvoljeni:

- a) — član zbora narodov ŽIVKO ŽIŽIČ;
- član družbeno-političnega zbora ESAD ČENGIĆ;
- član gospodarskega zbora MILAN KOZUH;
- član prosvetno-kulturnega zbora dr. DRAGOLJUB SIMONOVIC;
- član socialno-zdravstvenega zbora dr. NIKOLA ŠUMENKOVIC;

b) — predsedniki komisij za izdelavo predloga poslovnika zbora narodov in družbeno-političnega zbora;

- predsedniki komisij za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnikov gospodarskega, prosvetno-kulturnega in socialno-zdravstvenega zbora zvezne skupščine.

3. Za člane komisije zvezne skupščine za izdelavo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine naj bi bili iz vrst strokovnih delavcev imenovani:

- svetnik zvezne skupščine dr. FEDOR BAZALA;
- svetnik zvezne skupščine dr. MILAN ČUKOVIC;
- sekretar sekretariata za zakonodajo in organizacijo v vезnem izvršnem svetu MILENKO KANGRGA; in
- tajnik zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine ANGEL KLISINSKI.

Predsednik zakonodajno-pravne komisije zvezne skupščine, predsednik kluba poslancev v zvezni skupščini in generalni tajnik zvezne skupščine so člani komisije po položaju oziroma funkciji.

Za poročevalca komisije na skupni seji vseh zborov zvezne skupščine je določen član zbora narodov RISTA ANTUNOVIC.

PREDSEDNIK KOMISIJE:
Rista Antunović l. r.

POROČILO

SKUPNE KOMISIJE VSEH ZBOROV ZVEZNE SKUPŠČINE ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA ZVEZNE SKUPŠČINE O DOSEDANJEM DELU ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA

SKUPNA KOMISIJA
VSEH ZBOROV
ZVEZNE SKUPŠČINE
ZA SPREMEMBE IN
DOPOLNITVE POSLOVNIKA
ZVEZNE SKUPŠČINE

16. maja 1969

Beograd

POROČILO

O DOSEDANJEM DELU ZA SPREMEMBE IN DOPOLNITVE POSLOVNIKA

Skupna komisija vseh zborov zvezne skupščine za spremembe in dopolnitve poslovnika zvezne skupščine je bila ustanovljena na ločenih sejah zborov zvezne skupščine v začetku leta 1969 z nalogo, da pripravi predloge za spremembe in dopolnitve skupščinskega poslovnika. Poleg članov komisije so v delu sodelovali tudi predstavniki republiških in pamtajniki zborov zvezne skupščine. Komisija je imela tri seje. Na njih je obravnavala vprašanja, ki glede na intencije in določbe ustavnih amandmajev kakortudi glede na dosedanje izkušnje pri izvajanju poslovnikov skupščine in njenih zborov zahtevajo ustrezne spremembe in dopolnitve v teh aktih.

Da bi bila naloga komisije kar najbolj uspešno izpolnjena, je posebna strokovna skupina v sodelovanju s tajniki zborov in delovnih teles skupščine pripravila ustrezno gradivo in v njem obdelala dosedanje izkušnje iz dela skupščine in njenih teles kakortudi vprašanja, ki se porajajo v tem pogledu v zvezi z uresničevanjem ustavnih amandmajev.

Komisija je pri svojem delu ugotovila, da zahteva naloga, ki ji je zaupana, dolgoročneje in kompleksnejše preučevanje in obravnavanje, pa tudi realizacijo v več fazah:

- postavila se je na stališče, da bo v prvi fazi predlagala samo tiste spremembe in dopolnitve poslovnikov, ki so nujne zaradi konstituiranja in začetka dela skupščine in njenih zborov v novi sestavi;

- v drugi fazi bi se po mnenju komisije morali lotiti sprememb in dopolnitev v poslovniki, ki so neizogibne za normalno delo skupščine in njenih teles ter v skladu z intencijami ustavnih amandmajev;

- na koncu, v zadnji fazi, pa bi bilo treba pripraviti spremembe in dopolnitve poslovnikov v celoti, oziroma sprejeti nove, upoštevajoč ne samo ustavne spremembe, ampak tudi izkušnje iz dela skupščine in njenih teles.

V skladu s tem se je komisija ravnala po potrebi, da se v prvi fazi izvedejo samo tiste spremembe in dopolnitve poslovnika, ki so najbolj nujne za konstituiranje in začetek dela zvezne skupščine in zborov. Zato je pripravila predlog vseh odlokov, ki bi jih po njenem mnenju morali sprejeti na prvih sejah skupščine in zborov. Druga vprašanja, ki jih je komisija obravnavala, so zajeta tako v tem poročilu kakortudi v dopolnilnem gradivu in so na voljo komisijam, ki bodo nadaljevale de-

lo v zvezi s to problematiko. Prav tako naj to poročilo seznanijo poslance skupščine v novi sestavi z vprašanji, ki se pojavljajo na tem področju, ter z mnenji in sugestijami za njihovo reševanje.

I

IZHODISKA PRI OBRAVNAVANJU SPREMENB IN DOPOLNITEV POSLOVNIKOV SKUPŠČINE IN NJENIH ZBOROV

Komisijo je v njenem delu in dosedanjih obravnavah te problematike vodila predvsem potreba, naj poslovniki skupščine in zborov čimbolj odsevajo intencije ustavnih amandmajev kakor tudi izkušnje, ki si jih je med dosedanjim izvajanjem poslovnikov pridobila skupščina s svojimi telesi.

1. Ustavni amandmaji, sprejeti decembra 1968, prinašajo pomembne novosti v organizacijsko sestavo skupščine ter delovno področje in v odnose skupščinskih zborov, pa tudi glede nekaterih drugih vprašanj, ki so pomembna za delovanje skupščine in za nadaljnji razvoj skupščinskega sistema.

V skladu z VIII. amandmajem, ki določa novo sestavo skupščine, določa IX. amandma delovno področje novih zborov — zbora narodov in družbeno-političnega zbora, medtem ko pri zboreh delovnih skupnosti ni bilo bistvenih sprememb. Zato je potrebno na podlagi ustavnih določb in IX. amandmaja ter v skladu z veljavnimi načeli o dvodomnosti v delu in odločanju skupščinskih zborov, kakor tudi o obravnavanju posameznih zadev na skupni seji vseh zborov in samostojno v posameznih zboreh — v poslovníku zvezne skupščine in poslovnikih posameznih zborov natančno določiti delovno področje vsakega skupščinskega zbora.

V tej zvezi vsebujejo ustavni amandmaji nekatere nove elemente glede odnosov, ki nastajajo in se razvijajo med skupščinskimi zbore, kar zadeva njihovo delo in delež v obravnavanju in odločanju o posameznih vprašanjih. S tem nastajajo realni temelji in širše možnosti za enakopravnejši delež in aktivnejšo vlogo vseh zborov v skupščinskem delu in odločanju, kakor tudi za neposrednejši vpliv delovnih ljudi, občanov, narodov in narodnosti prek posameznih zborov na skupščinsko delo in politiko. V tem smislu je s stališča poslovniškega urejanja pomembna določba v 5. točki IX. amandmaja, po kateri sodelujejo v razpravi o predlogu družbenega plana Jugoslavije in zveznega proračuna kakor tudi v postopku za volitve, imenovanja in razrešitve kolegičnih organov in zveznih funkcionarjev, ki jih voli oziroma imenuje skupščina, poleg pristojnih tudi posamezni zbori delovnih skupnosti oziroma družbeno-politični zbor, in to z določenimi pravicami pri obravnavanju in odločanju. Poleg tega je potrebno s poslovníkom skupščine določiti pravice in način sodelovanja vsakega zbora, ko se obravnava zakon ali drug akt, ki ga zbor ne sprejema, pa je posebnega pomena za delovne ljudi oziroma občane, ki jih zastopa, kakor tudi poseben postopek, ki določa obveznosti pristojnih zborov v primerih,

ko ne sprejme ta predlogov, ki so jih podali zainteresirani zbori.

XI. amandma je zamenjal doslej veljavne določbe ustave (člene 203 do 207 in 209 člen), v katerih so bili določeni položaj, naloge in pooblastila stalinah odborov zveznega zbora in ki so bili podlaga za ustanavljanje drugih delovnih teles skupščine in zborov. Ta amandma določa samo ustavni položaj delovnih teles v skupščinskem sistemu, brez namena natančneje predpisati njihovo organizacijo, naloge, način oblikovanja, pooblastila in podobno. Po prvem odstavku tega amandmaja lahko skupščina in zbori ustanavljajo komisije, odbore ter druga stalna in občasna delovna telesa za obravnavanje zakonskih predlogov in drugih aktov kakor tudi za preučevanje in obravnavanje še drugih vprašanj iz pristojnosti skupščine in s področja dela njenih zborov. Za prihodnji položaj in naloge delovnih teles, ki jih bo ustanovila skupščina s svojimi zbore, je važno tudi to, da je 8. točka IX. amandmaja odpravila določbo v četrtem odstavku 173. člena ustave, po kateri je skupščina opravljala nekatere zadeve iz svoje pristojnosti tudi v komisijah, odborih in drugih telesih skupščine in zborov. Glede na našteje funkcije in naloge delovnih teles določa 2. odstavek XI. amandmaja, da predpisujejo sestavo, naloge in način dela delovnih teles poslovniki in odloki skupščine oziroma zborov. S tem so podane osnovne predpostavke, da se z akti skupščine in zborov — v skladu s pristojnostjo skupščine in z njeno novo organizacijsko sestavo kakor tudi z delovnim področjem, potrebami in odnosi med zbore — določijo organizacija delovnih teles ter njihov položaj, naloge in način dela. Izhodiščna intencija tega amandmaja je, da ni in tudi ne more biti razlike med delovnimi telesi posameznih zborov s stališča njihovega položaja in pooblastil.

Na podlagi določbe v tretjem odstavku tega amandmaja lahko dobijo posamezna delovna telesa skupščine in zborov s poslovníkom zvezne skupščine tudi nekatera pooblastila zunaj skupščine, vendar je to možno izključno za izvajanje njihovih nalog, kakor so ankete in zasliševanja, pravica, da zahtevajo v ta namen od državnih organov ter delovnih in drugih organizacij ustrezne podatke, spise in druge dokumente in podobno. Seveda pa delovna telesa ne morejo imeti preiskovalne ali druge sodne funkcije.

V določbah poslovnika in v skupščinski praksi je prav tako potrebno zagotoviti izvajanje načela, zapisanega v X. amandmaju. Po tem načelu so funkcionarji skupščine kakor tudi člani delovnih teles skupščine iz vrst poslancev voljeni med člani vseh zborov, ne pa kakor doslej samo iz enega zbora — zveznega zbora.

V skladu s 3. točko IX. amandmaja je potrebno določiti v poslovníku zbora narodov poseben postopek za obravnavanje predloga akta ali kakšnega drugega vprašanja, pomembnega za enakopravnost republik, narodov in narodnosti ali z ustavo določenih pravic republik in avtonomnih pokrajin, ki ga sproži najmanj deset članov tega zbora. Ta posto-

pek je treba izvesti, preden narodov odloča o takem aktu ali vprašanju.

Poleg teh so še druga vprašanja, ki se zastavljajo v tem pogledu in ki neposredno ali posredno izvirajo iz določb in intencij ustavnih amandmajev.

Vsa ta vprašanja morajo dobiti ustrezne rešitve v poslovniki zvezne skupščine in zborov.

2. Ne glede na spremembe, ki so nastale s sprejemom ustavnih amandmajev, opozarja dosedanja praksa pri izvajanju poslovnikov skupščine in zborov tudi na to, da je potrebno preučiti nekatera poslovniške določbe, ki zadevajo nadaljnje izboljševanje dela skupščine in njenih teles, jasnejšo določitev posameznih funkcij in nalog skupščinskih zborov kakor tudi njihove odnose v delu in odločanju. V tej zvezi je potrebno preučiti faze in potek zakonodajne dejavnosti skupščine s stališča posameznih vrst aktov, ki jih skupščina sprejema, in postopkov, ki jih uporablja pri obravnavanju posameznih aktov.

Vzporedno s tem je potrebno povedati, kako vplivata narava in funkcija vsakega zbora na oblike povezovanja in odnose poslancev v posameznih zborih z družbeno-politično osnovo, iz katere izhajajo. Enako velja tudi za oblike sodelovanja skupščine in njenih teles z republiškimi, pokrajinskimi in občinskimi skupščinami ter z delovnimi in drugimi organizacijami.

Dosedanja praksa pri izvajanju poslovnikov skupščine in zborov zahteva, da se pregledajo tudi tiste določbe, ki se nanašajo na spremljanje izvajanja skupščinske politike ter zakonov in drugih aktov, ki jih skupščina sprejema, nadalje na izvajanje politične kontrole nad delom politično-izvršilnih in upravnih organov ter družbenega nadzorstva sploh, na mesto in vlogo javne razprave v pripravljanju posameznih aktov, na uresničevanje načela o enakopravnosti jezikov in pisav v delu skupščine in podobno.

II

GLAVNA VPRAŠANJA V ZVEZI S PRIPRAVLJANJEM SPREMEMB IN DOPOLNITEV POSLOVNIKOV

1. Delovno področje zborov zvezne skupščine. — Upoštevajoč rešitve v ustavnih amandmajih, se v dosedanjih razpravah pojavljajo tudi nekatere dileme in vprašanja v zvezi z določanjem delovnega področja posameznih zborov. Praksa prav tako opozarja, da je potrebno v tem pogledu pregledati nekatere dosedanje rešitve, da bi lahko zbori čim uspešneje izpolnjevali svoje naloge.

Med dosedanjimi razpravami so bila poleg drugih sprožena tudi naslednja vprašanja:

— Glede na to, da ustava ne ureja posebej materije o delovnih razmerjih s stališča delovnega področja zborov, doslej pa je bila v delovnem področju zveznega in organizacijsko-političnega zbora, je potrebno na podlagi ustavnih načel preučiti, ali naj bo ta materija v prihodnje v pristojnosti zbora narodov in družbeno-političnega zbora ali pa v ena-

kopravni pristojnosti zbora narodov in gospodarskega zbora, ob ustreznem sodelovanju drugih zborov. Med razpravo v zvezi s sprejemanjem ustavnih amandmajev je gospodarski zbor zahteval, naj pride ta materija v pristojnost tega in ne družbeno-političnega zbora, saj je največ zaposlenih prav v gospodarstvu, tega pa ni mogoče prezreti. V nasprotju s tem glediščem je bilo rečeno, da ni mogoče prezreti niti okoliščine, da so delovna razmerja sestavni del in element družbeno-političnega sistema, ki kot tak na podlagi ustavnih amandmajev stopa v pristojnost družbeno-političnega zbora. Zato bi lahko rešitev iskali v tej smeri, da pride sistem delovnih razmerij v enakopravno pristojnost zbora narodov in družbeno-političnega zbora, da pa o posameznih vprašanjih iz delovnih razmerij, ki se nanašajo na področje dela v pristojnosti posameznega zbora delovnih skupnosti, obravnava in o njih odloča ustrezní zbor.

— Podobno je tudi s sistemom samoupravljanja in samoupravnih odnosov na posameznih delovnih področjih. Po IX. amandmaju je družbeno samoupravljanje kot sestavni del političnega sistema v pristojnosti zbora narodov in družbeno-političnega zbora. Toda posamezna mnenja so navajala, da je potrebno omogočiti, da zbor narodov in posamezni zbor delovnih skupnosti enakopravno razpravljata in odločata o tistih vprašanjih, ki se nanašajo na samoupravljanje in samoupravne odnose na ustreznem področju združenega dela, ki sodijo v delovno področje tega zbora delovnih skupnosti. V tej zvezi so posebno vprašanje položaj in samoupravne pravice delovnih ljudi v državnih organih in družbeno-političnih in samoupravnih organizacijah ter združenjih. Mnenje je, da bi moral o teh vprašanjih poleg zbora narodov enakopravno odločati tudi družbeno-politični zbor, kajti te družbene dejavnosti niso zastopane v zborih delovnih skupnosti.

— Kar zadeva notranjo delitev dohodka v delovnih organizacijah, poudarjajo posamezna mnenja, da mora biti delitev kot sistem v pristojnosti gospodarskega zbora. Vendar naj o notranji delitvi in drugih družbeno-ekonomskih odnosih v delovnih organizacijah na področju družbenih dejavnosti enakopravno razpravljata in odločata tudi zbor narodov in prosvetno-kulturni oziroma socialno-zdravstveni zbor. V zvezi z delitvijo dohodka v državnih organih obstaja mnenje, da je potrebno to vprašanje rešiti analogno kakor glede samoupravljanja in samoupravnih odnosov, to je, da bodi v enakopravni pristojnosti zbora narodov in družbeno-političnega zbora.

— V zvezi z znanstveno dejavnostjo, upošteva je naravo posameznih zborov in zainteresiranost delovnih skupnosti v njih za to področje, obstaja prepričanje, da bi bilo najbolj smotno, če bi bila splošna vprašanja razvoja znanstveno-raziskovalnega dela in njegove organizacije v pristojnosti zbora narodov in prosvetno-kulturnega zbora. O znanstveni dejavnosti v gospodarstvu in socialni politiki pa naj odločata zbor narodov in gospodarski oziroma socialno-zdravstveni zbor.

— Glede družbenega planiranja se je izoblikovalo v glavnem stališče, naj bodo družbeni plani in njihovo oblikovanje v enakopravni pristojnosti gospodarskega zbora in zbora narodov, sistem družbenega planiranja kot sestavni del družbeno-političnega sistema pa v pristojnosti družbeno-političnega zbora in zbora narodov. S tem kajpak ni izključena možnost, da o družbenem planiranju ter družbenem planu in njegovem uresničevanju razpravljajo in sprejemajo stališča o teh vprašanjih ustrezno tudi drugi zainteresirani zbori.

— Komunalna in urbanistična dejavnost skupaj s stanovanjskimi razmerji je po IX. amandmaju v pristojnosti zbora narodov in družbeno-političnega zbora. Poudarjajo pa, da se komunalna dejavnost ne ujema s komunalnim gospodarstvom kot gospodarsko panogo, zato bi moralo biti komunalno gospodarstvo po mnenju nekaterih v pristojnosti gospodarskega zbora in zbora narodov. Po mnenju drugih bi morali določiti, da družbeno-politični zbor razpravlja in odloča tudi o vprašanjih s področja komunalnega gospodarstva in urbanizma, saj gre za zadeve, ki so v neposrednem interesu občanov.

— V zvezi z varstvom pred elementarnimi nesrečami obstaja, če gre za dotacije, posojila in podobne ukrepe, mnenje, da morajo biti ta vprašanja po naravi stvari v pristojnosti zbora narodov in gospodarskega zbora. Varstvo kot družbena funkcija, ki je sestavljena iz številnih upravnih in drugih ukrepov, pa bi moralo biti v pristojnosti družbeno-političnega zbora in zbora narodov.

— Kar zadeva takse, obstaja mnenje, da morajo biti sistem taks in splošni predpisi o taksah kakor tudi številne posamezne vrste taks v pristojnosti zbora narodov in gospodarskega zbora. Glede sodnih in upravnih taks pa je mnenje, da bi morali ta vprašanja reševati z ustreznim pravilom o pristojnosti nasploh, po katerem bi predpise, ki se nanašajo samo na eno področje, kakor v tem primeru, moral sprejemati tisti zbor, ki ima v pristojnosti to področje, skupaj z zborom narodov.

Iz vsega navedenega izhaja, da zahtevajo ta in še druga vprašanja iz pristojnosti skupščine oziroma posameznih zborov jasnejšo in natančnejšo opredelitev v poslovniki. To bo hkrati zagotovilo in omogočilo ustrezno gibčnost tako s stališča normalnega dela kakor s stališča učinkovitega odločanja v skupščini.

2. Razmerja med skupščinskimi zbori glede dela in odločanja. — Kar zadeva razmerja med zbori glede dela in odločanja, je dosedanja praksa nekajkrat opozorila, da institut mnenja nepristojnih zborov (183. člen ustave) ni ustrezno deloval, niti zagotavljal ustrezne vloge in vpliva zborom, ki so glede na svoje obeležje in družbeno-politično osnovo neposredno zainteresirani za sprejemanje odločitev o posameznih vprašanjih. Pri obravnavanju bodočih rešitev s tega področja morajo biti izhodišče intencije ustavnih amandmajev, da se zagotovi ustrezen delež zborov delovnih skupnosti oziroma družbeno-političnega zbora in njihov vpliv na razpravljanje in odločanje o aktih, pri katerih sprejemanju ne sodelujejo enakopravno, so pa važni za delovne

ljudi ozima občane, ki jih posamezni izmed teh zborov zastopa. Kajpak je potrebno pri obravnavanju tega problema misliti tudi na to, da bodoče rešitve ne bodo negativno vplivale na učinkovito delovanje skupščinskega mehanizma ter da ne bodo zavrle dela skupščine in odločanja v zborih.

V skladu z določbami v 5. točki IX. amandmaja obstaja mnenje, da bi bilo potrebno predloge družbenega plana Jugoslavije in akte za njegovo izvajanje, nadalje predlog zveznega proračuna kakor tudi predloge aktov za izvolitev, imenovanje in razširitev predsednikov in članov kolegijskih organov, zveznih funkcionarjev ter predsednikov in članov organov upravljanja v organizacijah, ki jih voli oziroma imenuje zvezna skupščina, poslati vsakemu zboru ne glede na to, ali jih sprejema ali ne.

Prav tako je potrebno predvideti, da dobijo zainteresirani zbori še druge predloge aktov v naslednjih primerih: a) če gre za predlog zakona ali drugega akta — v vseh fazah njegovega sprejemanja — ki posega tudi na področje z delovnega področja zbora, ki ga ne sprejema, ali pa je s poslovníkom ali sklepom kakega zbora določeno, da so vprašanja s področja, na katero se predlog akta nanaša, v interesu delovnih ljudi in občanov, ki jih ta zbor zastopa; b) če predsedstvo zvezne skupščine meni, da se predlog zakona ali drugega akta nanaša na vprašanja, ki so pomembna za delovne ljudi oziroma občane, ki jih ta zbor zastopa; c) če pristojni odbor zbora delovnih skupnosti oziroma družbeno-političnega zbora ali določeno število članov zbora meni, da je predlog posameznega akta pomemben za delovne ljudi oziroma občane, ki jih ta zbor zastopa.

V zvezi z določanjem načina deleža v postopku in pravic pri odločanju nepristojnih zborov kakor tudi z obveznostmi pristojnih zborov bi morali predvideti naslednje:

— Družbeni plan Jugoslavije in akte za njegovo izvajanje kakor tudi zvezni proračun morajo obravnavati nepristojni zbori v vseh fazah njihovega sprejemanja. Ti zbori naj bi sodelovali pri odločanju samo o tistih delih oziroma določbah teh aktov, ki so v posebno pomembni za delovne ljudi kakega delovnega področja oziroma za občane. Koristno bi bilo določiti, katera vprašanja so še posebno pomembna za ustrezni zbor delovnih skupnosti oziroma za družbeno-politični zbor. Glede na pravice teh zborov v odločanju je potrebno predvideti tudi postopek za usklajevanje stališč pristojnih zborov in zborov, ki sodelujejo pri odločanju o posameznih delih oziroma določbah navedenih aktov.

— Glede zakonov in drugih aktov naj bi predvideli, da jih lahko začno pristojni zbori obravnavati šele takrat, ko dobijo mnenje od zborov, ki so posebej zainteresirani za reševanje posameznih vprašanj v teh aktih. Nujno bi bilo določiti tudi to, da vsak izmed zainteresiranih zborov pred začetkom razprave o posameznem aktu ugotovi, da je tak akt posebno pomemben za delovne ljudi oziroma občane, ki jih ta zbor zastopa. Mnenje zborov delovnih skupnosti oziroma družbeno-političnega zbora kakor tudi njihov predlog za spremembo ali dopolnitev akta bi morala pristojna zboru obvezno obrav-

navati in sprejeti stališče o njem. Če pristojna zbor ne sprejmeta mnenja ali predloga zainteresiranih zborov za spremembo in dopolnitev aktov, bi po mnenjih, ki so bila izražena, zaradi katerih nista mogla sprejeti njihovega mnenja oziroma predloga, obvezno seznanita zainteresirane zборе. Poleg tega bi morali določiti, da lahko pristojni zbor v soglasju z zborom, ki je dal predlog za spremembo in dopolnitev akta, sklene, da se skliče tudi skupna seja z zborom, ki je tak predlog dal.

— Glede določitve posebnega postopka za volitve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov kolegialnih organov in zveznih funkcionarjev obstaja na podlagi določb 3. odstavka 5. točke IX. amandmaja mnenje, da so potrebne ustrezne rešitve glede na to, za katere kolegialne organe oziroma zvezne funkcionarje gre. Če gre za izvolitev predsednika in članov zveznega izvršnega sveta, obstaja mnenje, da bi morali zagotoviti poprejšnjo razpravo v zborih delovnih skupnosti o tem predlogu, s tem da sta s temi mnenji in predlogi seznanjena pristojna zbor. Pristojna zbor morata ta mnenja in predloge obravnavati in sprejeti stališče o njih.

Kar zadeva volitve, imenovanja in razrešitve predsednikov in članov drugih kolegialnih organov kakor tudi zveznih funkcionarjev, ki opravljajo funkcije oziroma vodijo delo zveznega organa uprave, zveznega sveta ali zvezne organizacije s področja, ki je v pristojnosti zbora delovnih skupnosti, obstaja mnenje, da je potrebno določiti, da pristojni zbori ne morejo izvoliti za tako funkcijo osebe, če se s tem poprej ni strinjal pristojni zbor delovnih skupnosti.

Glede vseh drugih kolegialnih organov in zveznih funkcionarjev pa je predlog, da bi ostali samo pri institutu mnenja zborov delovnih skupnosti.

3. Položaj, funkcija, organizacija in način dela delovnih teles skupščine in zborov. — XI. amandma je izvedel ustrezno dekonstitucionalizacijo določb o delovnih telesih. To je omogočilo bolj gibčno postaviti organizacijo in naloge teh teles v poslovnih skupščini in zborov ter jih bolj prilagoditi potrebam dela in delovanja skupščinskega organizma. Pri nadaljnjem obravnavanju teh vprašanj bi moralo biti po mnenju komisije izhodišče v glavnih intencijah ustavnih amandmajev, ki se nanašajo na zvezno skupščino, v dosedanjih izkušnjah glede organizacije in dela delovnih teles kakor tudi v praksi dela skupščine v novi sestavi.

V iskanju ustreznih rešitev so dosedanje obravnave opozorile na naslednje:

— Pred očmi je potrebno imeti razlike v naravi in nalogah delovnih teles, ki jih ustanavlja skupščina, da bi izvajala zadeve, ki so skupnega pomena za skupščino kot celoto, spremljala izvajanje politike, ki jo je sprejela za kako področje, in predlagala ustrezne ukrepe, od delovnih teles, ki jih ustanavljajo posamezni zbori, da bi uspešneje ureničevali svojo funkcijo in bolje pripravljali svoje delo na sejah.

— Vsi zbori morajo biti načelno v enakem položaju glede vrste, položaja in pooblastil odborov,

ki jih ustanovijo, da bi odpadle razlike v dosedanji praksi.

— Pri določanju organizacije odborov in drugih delovnih teles posameznih zborov je potrebno dosledno spoštovati načelo popolne samostojnosti in avtonomnosti zborov glede njihovega samoorganiziranja in dela.

— V zvezi z organizacijo odborov v posameznih zborih bi morali v prihodnji organizaciji težiti k takšnemu določanju njihove pristojnosti in nalog, da bi kompleksneje zajeli posamezna področja, ki zahtevajo bolj vsestransko in dolgoročno proučevanje in spremljanje. S tem bi odpadlo ustanavljanje nepotrebno velikega števila stalnih delovnih teles za parcialna vprašanja in za paralelnost v njihovem delu.

— Hkrati si velja prizadevati, da bomo čimbolj uporabljali obliko občasnih oziroma ad hoc delovnih teles (poslanske skupine, komisije, sestavljene iz več odborov, in podobno), saj bomo prek njih uspešneje izvajali občasne in konkretne naloge (izdelava posameznih predpisov in dokumentov, analize, ankete in podobno) ter funkcionalneje in racionalneje postavljali celotno organizacijo delovnih teles. Poleg že vsega omenjenega nastajajo tako okoliščine za večjo deprofesionalizacijo poslanske funkcije oziroma za vključitev širšega kroga poslancev — ob manj stalnem angažiranju posameznih izmed njih — v delo delovnih teles.

— Pri ustanavljanju in določanju sestave komisij skupščine in drugih skupnih teles je potrebno zagotoviti enakopraven položaj in ustrezen delež poslancev vseh zborov v skladu z določbami X. amandmaja. Upoštevanje naravo zborov delovnih skupnosti kakor tudi potrebo, da imajo ti zbori prav tako stalne odbore, bi morali preučiti tudi možnosti za izvajanje načela o spreminjanju sestave komisij skupščine in odborov zborov delovnih skupnosti glede na vprašanja, ki so na dnevnem redu teh teles oziroma za pogostejše obnavljanje njihove sestave, da bi bili člani teh teles čimmanj odsotni z delovnega mesta. Pri ustanavljanju in delu takih teles moramo imeti namreč pred očmi potrebo po tesni povezanosti poslancev zborov delovnih skupnosti z njihovimi delovnimi organizacijami kakor tudi realne možnosti za njihovo angažiranje v stalnih delovnih telesih.

— Na koncu je tu še mnenje, da mora nova organizacija delovnih teles v posameznih zborih ustrezno vplivati tudi na organizacijo in način dela strokovnih služb, in sicer na njihovo bolj racionalno in ekonomično angažiranje ter na večjo strokovno usposobljenost pri izvajanju teh nalog.

Upoštevač začrtana načela in predpostavke, so dosedanje razprave opozorile na naslednje možne rešitve in dileme:

a) Glede stalnih komisij skupščine obstaja mnenje, da za zdaj niso potrebne bistvenejše organizacijske spremembe, niti spremembe v njihovih nalogah, pristojnostih in pooblastilih.

Nekateri menijo, da nadaljnji obstoj komisije za družbeno nadzorstvo ni potreben. Sodijo namreč, da se mora v skladu z ustavnimi intencijami nepo-

sredno ukvarjati z družbenim nadzorstvom vsak izmed skupščinskih zborov v okviru svoje pristojnosti, ne pa neko specializirano telo zvezne skupščine. Nekateri tudi menijo, da je potrebno obdržati to komisijo še naprej, s tem da bi njeno delovno področje in naloge v zvezi s politično kontrolo in družbenim nadzorstvom jasneje opredelili.

Poleg tega opozarjajo nekatera mnenja na potrebo, da bi komisija za volitve in imenovanja prevzela poleg dosedanjega dela še delo administrativne komisije, to pa bi odpravili. Pravijo namreč, da so volitve in imenovanja tesno povezana s statusom in delovnimi pogoji poslancev in funkcionarjev, ki jih imenuje skupščina in so zdaj v pristojnosti administrativne komisije. Zato bi bilo smotrnejše, če bi vsa taka vprašanja urejali v enem skupščinskem telesu. Tako bi bilo tudi zato, ker gre v tem primeru za uskladiitev dela in sodelovanja z republikami in Socialistično zvezo. Tako bi v okviru enotnega telesa zagotovili kompleksnejše vodenje kadrovske politike in ustvarili boljše možnosti za njeno nadaljnjo demokratizacijo.

Upoštevaajoč vse to bi morali v prihodnjem delu celoviteje razpravljati o tem, ali je potreben nadaljnji obstoj komisije za družbeno nadzorstvo in administrativne komisije.

b) V zvezi z dosedanjo organizacijo, nalogami in načinom dela odborov je bilo večkrat rečeno, da so razmeroma veliko število odborov, premajhna razmejenost njihovih pristojnosti, večkrat pa tudi pojavi dvojnosti in vzporednosti v delu odborov posameznih zborov, po svoje vplivali tudi na delo zborov, na razmerja med njimi kakor tudi na razmerja zborov z organi in organizacijami zunaj skupščine. Zato so pogosto nastajale nejasnosti o tem, kateri izmed odborov naj obravnava kako vprašanje. Ni bila tako redka praksa, da je posamezna vprašanja obravnavalo več odborov, pri tem pa ni bilo določeno, kateri izmed njih je matični odbor in zato tudi predvsem odgovoren za to, da zbira mnenja drugih teles in jih sporoča zboru. Da bi se izognili dvojnosti in neracionalnosti v delu, so pogosto sklicevali skupne seje odborov istega ali različnih zborov ter ustanavljali komisije, sestavljene iz več odborov, in druga delovna telesa. Takšna praksa je omenjene težave delno odpravila, vendar so imele skupne seje zainteresiranih odborov istega kakor tudi različnih zborov včasih za posledico, da je slabil specifični odnos posameznih zborov in njihovih teles do obravnavanega vprašanja. Večje število odborov, težave okoli razmejitve njihove pristojnosti in premalo uveljavljena institucija matičnega odbora — vse to je v marsičem oteževalo tudi odnose z zveznim izvršnim svetom in zveznimi upravnimi organi. V praksi se je dogajalo, da so dobivali ti organi veliko istovetnih zahtev, njihovo uresničevanje pa je moralo ustrezno vplivati tudi na izpolnjevanje osnovne funkcije in nalog teh organov.

V celoti je vendarle mogoče ugotoviti, da so odbori uspešno izpolnjevali svojo pglavitno funkcijo. Tako so preučevali posamezna vprašanja, spremljali posamezna področja družbenega življenja ter obde-

laval mnenja in predloge za seje zborov. Hkrati so postali tudi vse važnejši faktor za zakonodajno pobudo. Številna vprašanja s področja družbeno-političnega in družbeno-ekonomskega sistema so prišla v obravnavo prav na pobudo odborov. Pri tem so njihovi člani tudi neposredno proučevali te probleme ter pripravljali dokumente in akte.

Spričo vsega tega je neobhodno že ob konstituiranju zbora narodov in družbeno-političnega zbora ustanoviti odbore, ki so potrebni za delo teh dveh zborov. Tudi zbori delovnih skupnosti naj bi prav tako pregledali sedanjo organizacijo svojih delovnih teles s stališča svojih potreb v prihodnji organizaciji skupščine. Tako bi nastala kar najbolj funkcionalna in smotrna organizacija delovnih teles.

4. Določitev posebnega postopka v zboru narodov na podlagi 3. točke IX. amandmaja. — Izvajanje te določbe zahteva, da poslovnik zbora narodov natančneje obdela poseben postopek za obravnavanje predloga akta ali drugega vprašanja v zvezi z enakopravnostjo republik, narodov in narodnosti ali z ustavo določenih pravic republik in avtonomnih pokrajin, če zahteva to najmanj deset članov tega zbora. Izhodišče pri obravnavanju teh vprašanj mora biti potreba, da razpravljanje in odločanje v tem zboru zagotovi, da bodo njegove odločitve kar najbolj izraz dogovora med delegati vseh republik in avtonomnih pokrajin o vprašanih, povezanih z enakopravnostjo republik, narodov in narodnosti. Po drugi strani pa je potrebno misliti na to, da tak postopek ne bo ogrozil učinkovitosti skupščinskega dela.

Zahtevo za sprožitev takega postopka lahko podajo delegati iz ene ali več republik oziroma avtonomnih pokrajin glede na to, da je izhodišče ustavnih amandmajev, da v zboru narodov ni institucionalizirane delegacije. Taka zahteva naj bo obrazložena s stališča, da obstaja neposredni interes za enakopravnost republik, narodov in narodnosti, ali na podlagi ustavno določenih pravic republik in avtonomnih pokrajin. Prav tako naj bi predvideli, da je zahtevo za tak postopek mogoče podati v vseh fazah razpravljanja o zakonu ali drugem aktu, ki je na dnevnem redu zbora narodov, vse do konca razprave.

Upoštevaajoč vse to naj bi predvideli, da lahko zbor narodov pred odločanjem o takem predlogu ali drugem vprašanju, ki je v razpravi, sklene naslednje: da ustanovi posebno komisijo ali skupino poslancev z nalogo, da prouči predlog ali kakršnokoli drugo vprašanje in predloži poročilo zboru; da zaupa obravnavanje takega predloga ali vprašanja enemu izmed delovnih teles zbora oziroma da pred obravnavanjem sproženega vprašanja zahteva dopolnilno argumentacijo in dokumentacijo in podobno.

Nadalje naj bi določili, da lahko zbor narodov na podlagi razprave o predloženem poročilu sklepe: da začne odločati o obravnavanem predlogu akta ali o drugem vprašanju; da upoštevaajoč mnenja delegatov posameznih republik in pokrajin ter rezultate dotedanje razprave in preučevanja konkretnega vprašanja odloži za določen čas nadaljnjo obravnavo, da bi lahko to vprašanje bolje in vse-

stransko proučili; da na predlog določenega števila članov zbora črta tako vprašanje iz dnevnega reda, s tem da ga je spet mogoče obravnavati na seji zbora šele po poteku določenega roka.

5. Poleg zakonodajne funkcije je potrebno razvijati tudi druge funkcije skupščinskih zborov. — Upoštevajoč naravo in funkcijo zvezne skupščine tudi kot organa družbenega samoupravljanja, je potrebno opozoriti na nadaljnjo krepitev in razvijanje takih oblik dela in delovanja skupščinskih zborov, ki bodo skupščino kot celoto še bolj uveljavile kot integracijo samoupravljanja. Opozorilo v tem smislu je potrebno zato, ker so sedanje določbe poslovnikov skupščine in zborov pretežno osredotočene na postopke in delo skupščine in njenih teles na področju zakonodajne dejavnosti.

Skupščinske zборе je potrebno v njihovem delu vse bolj usmerjati k samoupravni osnovi, iz katere izvirajo, da bi se v njih lahko čimbolj neposredno izrazili in dobili ustrezne rešitve resnični interesi in potrebe delovnih ljudi in občanov. Zato naj bi tudi z določbami v poslovniki, česar doslej ni bilo, ustvarili možnosti, da se zbori še bolj neposredno angažirajo za spremljanje politike in ukrepov, ki jih je skupščina sprejela. V tem duhu bo potrebno podrobneje obdelati metodo dela skupščinskih zborov in obveznosti njihovih delovnih teles.

Prav tako bi morali podrobneje obdelati funkcijo skupščine in njenih zborov pri uresničevanju ustavnih določb o politični kontroli nad delom politično-izvršilnih in upravnih organov federacije ter o družbenem nadzorstvu sploh. Zato bo nujno potrebno določiti oblike politične kontrole in družbenega nadzorstva ter v tem duhu konkretne naloge in pooblastila skupščinskih zborov in delovnih teles skupščine in zborov.

Sedanje določbe v poslovniki skupščine in zborov namreč ne določajo podrobneje, kako uresničevati to važno ustavno določeno funkcijo skupščine.

6. Posebni postopki pri sprejemanju posameznih skupščinskih aktov. — Poslovník zvezne skupščine natančno predpisuje postopek za pripravljajanje in sprejemanje zakonov, medtem ko govori v zvezi z drugimi akti (družbeni plan, zvezni proračun, deklaracije, resolucije in podobno) samo o skladni uporabi določb poslovnika o sprejemanju zakonov.

V zvezi z določbami poslovnika o postopku pri sprejemanju zakonov je praksa v bistvu potrdila upravičenost osnovnega koncepta, na katerem ta postopek temelji. Ta koncept daje najširše možnosti za to, da se vsi zainteresirani samoupravni dejavniki vključijo v proces pripravljajanja zakonskih aktov, razpravljajanja o njih in sprejemanja le-teh. Toda dosedanja praksa kaže, da je vedno več teh aktov sprejetih po hitrem ali skrajšanem postopku. Upoštevajoč vse to je ena izmed nalog v zvezi s spremembami in dopolnitvami skupščinskega poslovnika proučiti sedanje določbe o skrajšanem in hitrem postopku. Z gledišča materije, ki jo ureja zakon, je tudi nujno ugotoviti, ali je potrebno, da gredo vsi zakoni skozi vse tri faze zakonodajnega postopka, z izjemo seveda posebnih primerov, ko je zaradi posebnih okoliščin potreben hitri postopek.

Obstajajo namreč mnenja, da kaže postopek za sprejemanje zakonov, razen v primerih, ko gre za sistemske zakone in kodekse, poenostaviti, to je določiti namesto treh samo dve fazi.

Če gre za druge akte, ki jih zvezna skupščina sprejema, je nujno poprej določiti posebne postopke za sprejem posameznih vrst teh aktov. To je potrebno zaradi različne narave, materije in obvezne moči le-teh, kakor tudi zaradi veliko širšega in neposrednejšega angažiranja številnih družbenih in samoupravnih faktorjev zunaj skupščine pri pripravljajanju in obravnavanju aktov, kakršni so družbeni plani, deklaracije, resolucije in podobno. Uvedba takih posebnih postopkov bi hkrati spodbudila tudi aktivnost skupščine na širšem področju njenega družbenega delovanja kot oblike samoupravne integracije družbe.

Stvarno in neposrednejše angažiranje vseh zainteresiranih samoupravnih dejavnikov pri pripravljajanju teh aktov pa obenem tudi jamči, da jih bodo tisti, na katere se nanašajo, kar najbolje sprejeli in dosledno uresničevali.

7. Sodelovanje zvezne skupščine z republičkimi skupščinami in s skupščinami drugih družbeno-političnih skupnosti ter z drugimi organizacijami. — Sodelovanje zvezne skupščine z republičkimi skupščinami je bistvenega pomena za njihove medsebojne odnose in eden izmed temeljev za uresničevanje ustavnih načel o skupščinskem sistemu. Ustavne določbe o sodelovanju so obdelane v poslovníku zvezne skupščine in v ustreznih aktih republičkih skupščin.

Po poslovníku zvezne skupščine sodelujejo z republičkimi skupščinami predsedstvo, komisije, odbori in druga telesa zvezne skupščine in njenih zborov. Podlaga za sodelovanje so vsakodnevni delovni stiki. Pomembno vlogo pri tem sodelovanju ima po določbah poslovnika tudi zbor narodov. Te določbe govore namreč o funkciji zbora narodov pri uresničevanju sodelovanja zvezne skupščine z republičkimi skupščinami; to sodelovanje je koncipirano v skladu z dosedanjim položajem in funkcijo tega zbora.

Zvezna skupščina sodeluje z republičkimi skupščinami pri vprašanjih, ki so skupnega pomena za federacijo in republike, pa še pri drugih vprašanjih. To sodelovanje poteka po poslovníku z izmenjavo mnenj, vzajemnimi posveti in še v drugih oblikah. Še posebej je obdelano njihovo sodelovanje v procesu zakonodajne dejavnosti.

Poslovník zvezne skupščine določa tudi oblike sodelovanja skupščine in njenih teles z družbeno-političnimi, delovnimi in drugimi samoupravnimi organizacijami. Poslovníki zborov delovnih skupnosti še posebej določajo oblike tega sodelovanja.

V duhu teh temeljnih načel kaže dosedanja praksa nekatere še prav posebno konkretne oblike sodelovanja z republičkimi skupščinami: delež predsednikov republičkih skupščin v delu predsedstva zvezne skupščine, sestanki predsednikov ustreznih zborov, komisij, odborov in drugih teles, skupne anketne skupine poslancev, delovni sestanki poslanskih skupin za proučevanje posameznih vprašanj,

pošiljanje gradiva, o katerem naj se izrečejo republiške skupščine, izmenjava dokumentov in obvestil itd.

Praksa medsebojnega sodelovanja in njen načelni pomen za razvoj skupščinskega sistema kakor tudi za uresničevanje ustavnih načel o delovanju organov federacije na samoupravni podlagi zahtevajo konkretizacijo posameznih določb poslovnikov skupščine in zborov o tem sodelovanju. V ta namen je:

— predsedstvo skupščine sprejelo aprila 1968 dokument, ki natančneje opredeljuje nekatera vprašanja s tega področja. Podobno so storile tudi republiške skupščine.

— Predsedstvo skupščine je sprejelo tudi teze o uresničevanju ustavnih funkcij zvezne skupščine na področju zunanje politike. Teze natančno obravnavajo oblike sodelovanja z republiškimi skupščinami na tem področju.

— Zborov narodov je sredi leta 1968 sprejel teze o svoji vlogi in nalogah pri spremljanju in določanju zunanje politike kakor tudi stališča o razmerju med zvezno in republiško zakonodajo.

Poleg teh dokumentov sta bili s stališča razvoja in pospeševanja sodelovanja med zvezno skupščino in skupščinami republik in pokrajin še zlasti važni dosedanje izvajanje poslovnika zbora narodov in pa resolucija o zakonodajni politiki federacije, ki še bolj aktualizira potrebo in pomen tega sodelovanja.

Na razširjeni seji predsedstva zvezne skupščine aprila 1969, ko so sodelovali tudi predstavniki republiških skupščin, so med drugim ugotovili, da je določanje sodelovanja zvezne skupščine in republiških skupščin kljub nekaterim pomankljivostim pozitivne rezultate. Zlasti velja to za programiranje in usklajevanje celotnega delovnega programa, za sodelovanje predstavnikov republiških skupščin v delu posameznih teles zvezne skupščine kakor tudi za izmenjavo mnenj o vprašanjih, ki so skupnega pomena. Poleg tega se je to sodelovanje uspešno razvijalo tudi prek skupnih skupin poslancev in podobno. Prav tako so ugotovili, da je v prihodnje nujno potrebno zagotoviti širše sodelovanje pri organiziranju javne razprave o vprašanjih, za katera so skupno zainteresirani organi federacije in republik.

Upoštevalo se mora dosedanje izkušnje kakor tudi potrebo po čim večjih možnostih za uspešno sodelovanje zvezne skupščine ne le z republiškimi skupščinami, ampak tudi s skupščinami pokrajin in občin ter z družbeno-političnimi, delovnimi in drugimi samoupravnimi organizacijami, naj bi poslovnik skupščine in zborov natančneje opredelili oblike in način tega sodelovanja. Razlika naj bi bila glede na snov in glede na nosilce sodelovanja v skupščini (zbori, predsedstvo, komisije, odbori in podobno). Potem pa naj bi natančneje določili tudi vlogo poslancev posameznih zborov pri uresničevanju takega sodelovanja.

8. Funkcija in pomen javne razprave v zakonodajni in drugi dejavnosti skupščine. — Ustavne določbe o tem da lahko dajo pristojni zbori zakono-

dajne in druge akte v javno obravnavo, kakor tudi o tem, da lahko predstavniki samoupravnih in družbeno-političnih organizacij in združenj dajejo mnenja in predloge, niso ustrezno konkretizirane v poslovniki skupščine in zborov. Toda ne glede na to je dosedanja praksa že dala pomembne rezultate (zlasti pri pripravljanju ustavnih amandmajev in v razpravah o njih, pri nekaterih sistemskih zakonih in drugih dokumentih z raznih področij družbenega dela in življenja). Mnenja so tudi, da bi morali, če bi sprejeli zakon o referendumu, preučiti možnosti, da poslovnik zvezne skupščine natančneje obdela določbo prvega odstavka 89. člena ustave, po kateri lahko skupščine družbeno-političnih skupnosti razpišejo referendum, da se občani naprej izjasnijo o posameznih vprašanjih iz njihove pristojnosti ali da potrdijo zakon in drug njihov akt.

Upoštevalo se mora vse to je potrebno predvsem določiti, kako spodbujati in voditi javno razpravo, in poudariti pomen v zvezi s sprejemanjem stališč o posameznih vprašanjih, ki naj jih urejajo posamezni akti in ki gredo zato v javno razpravo.

9. Nekateri vidiki položaja in vloge poslancev v delu zvezne skupščine ter odnosih zunaj nje. — Upoštevalo se mora naravo posameznih zborov in vlogo poslancev v njih kakor tudi potrebo po njihovi vedno bolj neposredni in stalni povezanosti z družbeno-politično osnovo, iz katere izhajajo in ki jo predstavljajo, je potrebno še natančneje obdelati in dopolniti tiste določbe v poslovniku, ki se nanašajo na pravice in dolžnosti ter delo poslancev v skupščinskih telesih in zunaj skupščine. Nekateri izmed teh odnosov so že obdelani v poslovniki zborov delovnih skupnosti. Na podlagi ustavnih amandmajev o naravi, področju dela in nalogah zbora narodov in družbeno-političnega zbora je potrebno preučiti, koliko je potrebno v poslovniki teh dveh zborov urediti posebne pravice, obveznosti in odgovornost članov teh zborov ter njihov odnos do skupščin republik in avtonomnih pokrajin oziroma do skupščin občin in volilnega telesa, ki jih je izvolilo.

10. Doslednejše uresničevanje enakopravnosti pri rabi jezikov in pisav v delu skupščine in njenih teles. — Upoštevalo se mora intencije in konkretne določbe XIX. amandmaja kakor tudi resolucijo o uresničevanju ustavnih načel o enakopravnosti jezikov in pisav narodov in narodnosti Jugoslavije, sprejeto aprila 1969, so nujno potrebne spremembe in dopolnitve v poslovniku zvezne skupščine, kar zadeva uporabo jezikov narodnosti v delu skupščinskih teles ter prevajanje aktov in dokumentov skupščine v ustrezne jezike za potrebe poslancev. Prav tako bi morali pregledati tudi prakso v komuniciranju skupščinskih teles s posameznimi organi in organizacijami ter občani z gledišča enakopravne rabe jezikov in pisav narodov in narodnosti.

11. Nekatera druga vprašanja, ki zahtevajo ustrezne spremembe in dopolnitve v poslovniki. — Poleg že navedenih vprašanj bo delo za spremembe in dopolnitve poslovnikov zahtevalo tudi usklajevanje nekaterih drugih določb, ki so že zastarele ali

niso v skladu s strukturo in organizacijo skupščine ter z intencijami ustavnih amandmajev.

V tem pogledu je na primer potrebno uskladiti poslovnik zvezne skupščine, ki predvideva zdaj dveletno obnavljanje skupščinske sestave in iz tega izvirajoče posledice, z obnavljanjem celotne sestave vsaka štiri leta. Prav tako bo potrebno preučiti, koliko ustrezajo posamezni, doslej predvideni roki v zvezi z delom skupščinskih zborov, nadalje nekatere razlike v posameznih poslovniki, če gre za število poslancev, ki so nosilci pobude in predlogov v delu skupščinskih teles.

12. Razmejitev poslovniske materije in odnos med poslovníkom zvezne skupščine in poslovníki zborov. — Dosedanje izkušnje v pripravljanju poslovníkov skupščine in posameznih zborov kakor tudi izvajanje poslovníkov opozarjajo še na posamezna vprašanja, ki se nanašajo na način in obseg urejanja poslovniske materije v poslovníkih zvezne skupščine in njenih zborov. Po mnenju nekaterih je poslovnik zvezne skupščine nekoliko širše zajel in uredil to materijo, s tem pa je znatno zožil okvire za samostojno urejanje nekaterih vprašanj v poslovníkih zborov.

Nekatera mnenja opozarjajo tudi na to, da izvira način urejanja te materije v poslovníkih iz še premalo razčiščenih gledišč o tem, ali ustavne določbe, ki so podlaga za sprejemanje poslovníkov skupščine in zborov (186. člen), navajajo na to, da so tako poslovnik skupščine kakor poslovníki zborov vsak za svoje področje popolnoma samostojni in v tem duhu kot pravni akti enakopravni, ali pa gre v tem pogledu za določeno hierarhijo.

Glede na to, da je potrebno najprej razčistiti ta načelni odnos do narave in pomena poslovníka zvezne skupščine in poslovníkov zborov ter do načina urejanja te materije v posameznih izmed teh aktov, težijo nekatera mnenja za tem, naj poslovnik zvezne skupščine predvsem ureja materijo, ki se mora enotno urejati in enotno uporabljati v delu vseh zborov, kakor so naslednja vprašanja: pravice in dolžnosti poslancev, delo na skupni seji vseh zborov, akti, ki jih skupščina sprejema, razmerja skupščine in njenih teles do politično-izvršilnih in upravnih kakor tudi drugih organov v federaciji in še nekatere bistvene določbe o povezanosti v delu, postopkih in sodelovanju zborov znotraj skupščine. Po tem mnenju naj bi vse drugo bilo materija poslovníkov zborov, ki naj izčrpno urejajo vprašanja svoje pristojnosti, notranjo organizacijo, delo na ločenih sejah in posebne postopke v njih, kakor tudi specifične oblike sodelovanja in povezovanja vsakega izmed njih z družbeno-politično in samoupravno osnovo, iz katere izvirajo. S tem bi nastala tudi potrebna poslovníška podlaga za samostojno aktiviranje in delovanje vsakega zbora v skladu z njegovimi specifičnimi funkcijami v skupščinski strukturi.

III

AKTUALNOST V REŠEVANJU SPROŽENIH VPRAŠANJ

1. Po mnenju komisije je na podlagi dosedanjih obravnav nujno predlagati skupščini v novi sestavi in njenim zborom, da že na prvih sejah sprejmejo naslednje odloke*:

a) o postopku za verifikacijo mandata članom zbora narodov in družbeno-političnega zbora, kakor tudi o izvolitvi predsednikov in članov verifikacijskih komisij teh zborov. Ko bosta verifikacijski komisiji svojo nalogo opravili, bosta delo nadaljevali mandatno-imunitetni komisiji. Ker v teh dveh zbori ni poslovníkov, morata takoj določiti, kako bosta potrdila mandate svojih članov. Po teh odlokih naj bi uporabili enak postopek, kakor je že doslej veljal v zbori zvezne skupščine;

b) o delu in delovnih telesih zbora narodov in družbeno-političnega zbora. Ker zdaj ni niti možno niti smotno pripraviti poslovníka teh zborov, dokler ne bo izkušenj v njunem delu, predlagajo ti odloki, naj bi glede načina dela zborov in njunih delovnih teles veljale do sprejema poslovníkov ustrezne določbe poslovníka zvezne skupščine. To pomeni, da se bo zbor na podlagi teh odlokov samostojno konstituiral in organiziral v skladu s 74. členom poslovníka zvezne skupščine. Glede na naravo in področje dela teh zborov — to določata VIII. in IX. amandma — je predložena ustanovitev ustreznega števila odborov v vsakem izmed njiju, kakor tudi ustanovitev mandatno-imunitetnih komisij, ki bosta nadaljevali delo, potem ko bosta verifikacijski komisiji končali svojo nalogo. Delovno področje vsakega odbora bo določeno pozneje s posebnimi odloki zbora;

c) o ustanovitvi komisij zbora narodov in družbeno-političnega zbora, ki bosta pripravili predloga za poslovníka teh zborov. Te naloge se je treba lotiti takoj, zato je tudi predlog, naj bi ju ustanovili že na prvih sejah;

d) o ustanovitvi in sestavi verifikacijskih komisij v zbori delovnih skupnosti. Glede na to, da imajo ti zbori v svojih poslovníkih že predpisan postopek za potrditev mandatov, je potrebno samo izvoliti verifikacijske komisije in določiti njihovo sestavo. Ko bodo svojo nalogo opravile, bodo delo nadaljevale mandatno-imunitetne komisije;

e) o ustanovitvi odborov vsakega zbora delovnih skupnosti. Glede na to, da je mogoče odbore teh zborov po njihovih poslovníkih ustanavljati s posebnimi odloki, je predlog, da se sprejmejo odloki, s katerimi bo mogoče ustanoviti odbore v teh zbori in ki bodo določali njihovo sestavo in področje dela;

f) o ustanavljanju komisij vsakega zbora delovnih skupnosti za pripravljanje predlogov o spremembah in dopolnitvah dosedanjih poslovníkov teh

* Glej predloge odlokov, ki so predloženi k posameznim točkam dnevnega reda za prve seje skupščine in njenih teles v novi sestavi.

zborov. Ker gre v teh zborih samo za spremembe in dopolnitve dosedanjih poslovnikov, naj takoj ustanove ustrezne komisije, ki bodo začele pregledovati sedanje določbe v teh poslovniki s stališča ustavnih amandmajev, nadalje spremembe in dopolnitve, ki bodo potrebne v poslovniku zvezne skupščine, kakor tudi izkušnje teh zborov pri dosedanjem izvajanju poslovnikiških določb;

g) o sestavi komisije za volitve in imenovanja, zakonodajno-pravne komisije, komisije za vloge in pritožbe, administrativne komisije in komisije za ugotavljanje istovetnosti besedil. Ker je nujno, da začno te komisije delati takoj po konstituiranju skupščine v novi sestavi, in glede na intencije v X. in XI. amandmaju, je tu predlog za sprejem ustreznih odlokov, ki bodo določali sestavo teh komisij. Naša komisija meni, da za zdaj ni potrebno določati sestave komisije za družbeno nadzorstvo in izvoliti njenih članov, ker so bila v zvezi z njenim obstojem izražena različna gledišča. Zato se je komisija postavila na stališče, da je potrebno to vprašanje vsestransko proučiti in šele tedaj odločiti, ali naj komisija za družbeno nadzorstvo odpade ali pa nadaljuje delo;

h) o sestavi skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja. Določitev sestave in izvolitev članov te komisije sta nujna stvar glede na naloge, ki so pred nami v zvezi z nadaljnjim spremljanjem izvajanja ustave, kakor tudi v zvezi z vprašanji, ki izvirajo iz dela za revizijo zvezne zakonodaje in za kodifikacijo nekaterih področij pravnega sistema;

i) o ustanovitvi komisije za pripravo predloga o spremembah in dopolnitvah poslovnika zvezne skupščine. Predlagana komisija naj takoj po ustanovitvi nadaljuje delo. Pri tem bo lahko uporabljala gradivo, ki ga je ta komisija že pripravila in obravnavala;

j) hkrati predlagamo, naj skupščina in zbori na prvih sejah izvolijo člane predlaganih komisij;

k) o postopku za volitve, imenovanja in razrešitve kolegialnih organov in zveznih funkcionarjev iz pristojnosti skupščine. Glede na to, da je potrebno že na začetku dela skupščine in njenih zborov uresničiti določbe v 3. odstavku 5. točke IX. amandmaja, ki določajo pravice zborov delovnih skupnosti pri razpravljanju in odločanju o teh vprašanjih, predlagamo sprejem takega odloka že na prvi seji. Na tej podlagi bi potem izvolili predsednika in člane zveznega izvršnega sveta ter izvolili oziroma imenovali nekatere zvezne funkcionarje, ki jih bo predlagala komisija za volitve in imenovanja.

Iz vsega navedenega je razvidno, da se je komisija pri predlaganju konkretnih odlokov oziroma sprememb in dopolnitev v poslovnikiških ravnala restriktivno in predložila samo tisto, kar je nujno potrebno za konstituiranje in začetek dela skupščine in njenih teles.

2. Komisija se zavzema za stališče in sugerira, naj bi v obdobju neposredno po konstituiranju skupščine in njenih teles oziroma do počitnic preučili in izpeljali naslednje spremembe in dopolnitve v poslovnikiških:

a) določili zadeve, ki naj zanje skrbе posamezni zbori v okviru svojih pristojnosti. Pri tem imamo v mislih predvsem že sprožena vprašanja (delovna razmerja, samoupravljanje in notranja delitev na posameznih področjih dela, znanstvena dejavnost in podobno), glede katerih so se v dosedanjih razpravah pokazale dileme o tem, v pristojnost katerega izmed zborov naj pridejo;

b) določiti razmerja med skupščinskimi zbori s stališča soudeležbe zainteresiranih zborov pri obravnavanju in odločanju o posameznih vprašanjih v skladu s 3. odstavkom 5. točke IX. amandmaja. V mislih imamo predvsem delež zainteresiranih zborov pri sprejemanju družbenega plana Jugoslavije in aktov za njegovo izvajanje, kakor tudi zveznega proračuna. V skladu s 1. in 2. odstavkom 5. točke IX. amandmaja bi prav tako morali določiti in obdelati udeležbo zainteresiranega zbora v zvezi s predlogom zakona ali kakšnega drugega akta, ki ga ta zbor ne sprejema, pa se delovni ljudje oziroma občani, ki jih ta zbor zastopa, zanj še posebej zanimajo;

c) da bi lahko glede dela in odločanja v zboru narodov izpolnili intencije 3. točke IX. amandmaja, je potrebno določiti poseben postopek za obravnavanje akta ali kakšnega drugega vprašanja, ki je pomembno za enakopravnost republik, narodov in narodnosti ali z ustavo določene pravice republik in avtonomnih pokrajin, še pred odločanjem o teh vprašanjih — ki se začne na zahtevo najmanj deset članov tega zbora;

d) da bi dosedanje komisije lahko nadaljevale delo, meni naša komisija, da je potrebno določiti sestavo skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za urbanizem in prostorsko ureditev, kakor tudi pregledati sestavo dosedanje komisije pristojnih zborov za vprašanja borcev in vojaških vojnih invalidov. Prav tako je potrebno v skladu s XVI. amandmajem in 3. členom ustavnega zakona za izvanje ustavnih amandmajev določiti novo sestavo komisij za kodifikacijo na posameznih pravnih področjih in za revizijo zvezne zakonodaje;

e) prav tako je nujno v tem obdobju sprejeti ustrezne poslovniške določbe za poslednejše izvajanje enakopravnosti jezikov in pisav narodov in narodnosti v delu skupščine in njenih teles.

Spremembe in dopolnitve poslovnikov je potrebno opraviti v navedenem razdobju, da bi ustvarili normalne okoliščine za delo skupščine in njenih teles v skladu z intencijami posameznih ustavnih amandmajev.

3. Upoštevaajoč, da predlagane spremembe in dopolnitve rešujejo samo nekatera izmed obravnavanih vprašanj v tem poročilu predlagamo, da začnejo komisije skupščine in zborov za vprašanja poslovnikov kompleksno in sistematično preučevati vse določbe v poslovnikiških, tako s stališča ustavnih sprememb v celoti kakor tudi na podlagi praktičnih izkušenj. Take obravnave bodo omogočile, da bomo sprejeli dokončne spremembe in dopolnitve v dosedanjih poslovnikiških, oziroma sprejeli nova poslovnika zbora narodov in družbeno-političnega zbora.

